

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Bul. Reg. Ferdinand 4. Telefon: 151 — Sürögnyom: Közlöny. Arad —: Az Aradi Nyomda vállalat tulajdona, kiadása és rotáció nyomása. Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évente 840, félévre 420, negyedévre 210, havonta 70 Lej. Külföldre havonta 50 Lejelt több —: Egyes szám 3 Lej. Vasárnap 5 Lej. — Bucarestben 50 banl felár. Hirdetések tarifa szerint —:

49-ik évfolyam, 55. szám

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF 1897—1932.

Szombat, 1934. március 10

Magyar seregszemle

Aradváros magyarsága számára jelentékeny eseményeket rejt a nem is olyan messzi jövő. Amint az aradi Magyar Párt legutóbbi intézőbizottsági üléséről írott beszámolóink nyomán mindenki értesülhetett róla, aki csak a város falai között igaz szívvel-lelélekkel magyarnak vallja magát, március hó 25-én jár le a magyarpárti tagozat jelenlegi illusztris vezetőségének négyéves mandátuma és ezen a napon újra ki kell jelölni az aradi magyarság nagy családjának tagjai közül azokat a hivatott és világító-szellemű egyéniségeket, akiknek rendeltetése lesz tovább vezetni az aradi magyarság egyetlen kulturális és politikai képviselőit.

A mai nehéz időben, amikor magyarnak lenni az egyszerű nemzetiségi származás megjelölésénél sokkal többet jelent, mert ebben a vallomásban benne sűrűsödik népkisebbségi sorsváltásunk egész jelentősége Erdély földjén. Arad magyarságának kétszeresen nagy feladatot szánt az idő. Azok a férfiak, akik eddig az élen állottak, a politikai iskolázottság bölcsességével és körültekintésével vezették ügyeinket lelkiismeretük szava és felelősségük tudatának iránymutatásai szerint. Mi tudjuk a legjobban, Arad magyarjai, hogy az eddigi vezetők mennyi szeretettel és mennyi gonddal töltötték be nemes áldozatkészséggel vállalt tisztségeiket. Az erdélyi magyarság élére s így az aradi magyarpárti vezetők helyére ma még kevésbé kerülhetnek kisebb kapacitású, kevésbé bölcsességgel megáldott, vagy politikailag tapasztalatlanabb vezetők, mint eddig, küzdelmes kisebbségi életünk elmúlt tizenöt esztendeje alatt. Ma tisztábban láthatjuk, mint valaha eddig, hogy nemcsak az idők járása nehezedett meg felettünk, de tudatosan könnyelmű politikai játék is folyik mindazokkal a nagyjelentőségű társadalmi, nemzetgazdasági és politikai problémákkal, amelyeket a mi sorsunk jelent az állam életében, tehát csak olyan talpig magyar és talpig igazi-férfi vezetők állhatnak Aradváros magyarságának élére, akik legalább olyan dicsőségteljes politikai multra tekinthetnek vissza, mint amilyen a magyar közösség érdekeiért folytatott küzdelmekben fiatalosan fáradhatatlan Barabás Béla dr. nevéhez fűződik és legalább annyi tudással, tapasztalattal dicsekedhetnek, mint Barabás Béla dr. vezető-társal az aradi magyar tagozat vezetőségében, ha egyáltalán természetük volna a dicsekedés, saját értékeiknek és tehetségeiknek vásárl kikiáltása. Az igazi magyar ember azonban hallgatag, kevés beszédű és csak az üresfejű vásári kóklerek hirdetik fennszóval saját fontosságukat, mert másként bizony igen venni észre senki őket. Arad magyarsága, ha újra vezérválasztásra kerül majd a sor, semmiesetre sem azokat emeli maga fölé a vezéri székbe, akik a vásári lármánál máshoz alig értenek, hanem azokat, akik egy emberélet munkásságával tettek hitet magyarságuk és emberi kiválóságuk mellett.

Igy is van ez rendjén. Az aradi magyarság élni, dolgozni akar és érvényesüléséért a jövőben talán jobban kell megküzdenie a hétköznapiok újabb és újabb akadályai, mint ahogyan eddig is nyílt sisakkal és becsülettel megküzdött érte. Am néhány hét választ el csupán valamennyiünket az új községi választásoktól, ahol egy újabb politikai erőpróba kell bizonyosságot tennünk róla, hogy élünk, vagyunk és élni, dolgozni akarunk továbbra is. Addig azonban számot kell vetnünk elsősorban magunk között, önmagunkkal: meg kell számlálnunk sorainkat, hogy aztán kéz-kezet fogva, egymás mellett és egymásban megdizva, indulhassunk neki az újabb, sorsrendel-

Iorga nagyszabású beszéde a kisebbségekről:

„Nem lehet négy-ötmillió lelket egyszerűen kiseperni az országból csak azért, mert kisebbségi állampolgároknak születtek“

Eredményes politikát sürgetett a volt miniszterelnök --- Országos kérdés Iorga szerint is a kisebbségi probléma

Gyárfás Elemér: „Iorga Miklós alapelvei figyelmeztetést jelentenek Románia többségének számára“

Bucurestiből jelentik: A szenátus ma délutáni ülésén Grigore Filipescu interpellált a párisi román követség ügyében. A napirend során Iorga Miklós hatalmas beszédében foglalkozott a kisebbségi problémákkal.

— Az utóbbi időkben igen sok politikus foglalkozott a kisebbségi problémákkal, de egyikük sem találta el a módot, amellyel ezt a nagyfontosságú kérdést kezelni kell. Engem senkisémm vádolhat meg azzal, hogy bárki is befolyásolt volna, elfogultsággal sem vádolhatnak meg, mert nem tartozom egyetlen párt kötelekébe sem.

Vannak kérdések, amelyek nem egyes pártok ügyei, de az egész ország általános belső problémáit jelentik. Éppen ezért ezekbe a kérdésekbe komoly bepillantást kell vetni.

Vizsgáljuk meg elsősorban, melyek voltak a régi Románia nemzetiségi problémái. A kérdés anyagát három pontban lehet összefoglalni:

- 1. A zsidókérdés, 2. Az ipar kérdése, 3. A Dobrudzsai kérdés.

A múlt problémáiról

— A zsidókérdés lényege a következő volt: Ez a nép különösen Moldovában telepedett le, Németül beszélt és viselete nem ázsiai, hanem ónémet. Kiskereskedéssel és kisiparral foglalkoztak és tartani kellett tőle, hogy ezen osztályon a többségi kategória fölé kerekednek. Ez természetesen aggasztó volt. Éppen ez az egyik szempont, amelyből szemlélve a bojártság osztályegységének megszüntetése nemkívánatosnak látszik. A bojárásnak igen sokat köszönhetünk és ennek az osztálynak a fennmaradása kívánatos lett volna Románia fejlődésének szempontjából.

— Az ipar kérdésénél a következőket kell figyelembe venni: az ipar megalapítói a háború előtt külföldi, idegen tőkéhez folyamodtak és így természetes, hogy az idegen tőkével együtt idegen elemek is szivárogtak az országba.

— A románság nemzetiségi kötelezettségeiről beszélve, helytelenül járnak el azok, akik úgy vélik, hogy ilyen kötelezettségek egyáltalában nincsenek. Mi nemcsak, hogy elfogalói kell, hogy legyünk egy földnek, de egészséges és eredményes politikát kell foly-

te alkotmányos küzdelmeknek. Arad magyarságának első választása tehát egyfelől seregszemle lesz, másfelől pedig az érdemesek vezéri kiválasztása, hogy a második választásra az aradi magyarok valóban egy-emberként vonulhassanak a városi tanácsválasztó szavazóhelyiségek elé. Arad magyarságának lelki egységét azonban sem meg nem téveszthetik, sem pedig meg nem zavarhatják még saját sorainkból sem olyan ambíciók, amelyek mögött csupán emberi gyöngeségeket láthatunk, de ér-

tassunk, hogy megállhassuk helyünket. Bucovinában például vannak városok, ahol a románság csak mint töredék létezik. Itt igen sok osztrák él, akiktől tanulhatunk is, de nem felejthetjük el, hogy uralkodó nemzet vagyunk. Cernautiban senki sem tanulja a román nyelvet. Negyvenezer román él itt, ezek azonban csak nehéz küzdelmek árán élhetnek meg.

— Máramarosban a román nép a keresztrefeszítés kínjait éli. Én magam láttam, hogy egy zsidó földbirtokos ostort pattogtatott román munkása háta mögött. Meg kell állapítani, hogy ez a zsidó lakosság, amely itt él, tulajdonképpen nem Izrael leszármazottja, hanem valami „kazár“-fajta, akik zsidóknak adják ki magukat. Galiciából jöttek és kiszípolozták a román népet. Ezekért a román parasztokért, akik a kazár zsidóknak kiszolgáltattottjai, semmi sem történt.

— Ami a magyarokat illeti, e nemzet kisiparos és földműves osztálya nem irredenta. A főurak pedig nem magyarok, származás szempontjából. Az örmény-magyar főurak Bécs befolyása alatt állottak és gyakran nem is beszéltek jól magyarul. A magyar népek igen sok jó tulajdonsága, jó szokása van, amelyeket átvehetünk, elsajátíthatunk, azonban figyelemmel kell lennünk arra, hogy többségi nemzet vagyunk. Vannak egész vidékek, ahol a románságot elnacionalizálták. A mi tanítóink, akik magyar vidékekre kerülnek, mert ideszólítja őket a kötelesség, ahelyett, hogy a román nép érdekeit szolgálják, alkalmazkodnak a környezethez. Ez különösen a Székelyföld román tanítóira áll. Itt kell megjegyezni, hogy a Székely föld román népe veszendőben van.

A románság „nyomoráról“

Nyugaterdélyben, a móc-vidéken, a románság a legnagyobb nyomorban él. Egy revolverlövés kellett eldördüljön a törvényszék nyílt tárgyalásának ülésén, hogy fölébredjen azoknak a kötelességérzete, akik az idegen elemekkel való társulást keresték.

— Mit látunk tehát? Hogy az ország nagy területein a románság nyomorban él. Eből a szempontból kell tehát figyelni a nemzeti kérdést és nem abból a szempontból, hogy hány idegen egyén foglal helyet a vállalatok igazgatótanácsaiban.

Ezután a Bánság románságáról beszélt

tékeket nem. Saját sorsunkról lévén szó, ezeket el kellett idején mondanunk, hogy ki-ki okulhasson, tanulhasson és magyarul mondván: értsen is belőle! Az aradi magyarság a márciusi közgyűlés nagy lelki megújulása után, újjá-éledő lelkesedéssel és bizalommal fogja követni azokat az újonnan választott vezéreket, akiknek kezébe ezuttal is tudásuk megbecsülése és eddigi érdemeik szeretetteljes elismerése alapján adja a közös sors valamennyiünknek rányit-mutató marsallbotját.

Gyümölcsfák, a legnemesebb fajok PAUZÁRNÁL!

tökéletes helyben kultúra, díó magyságu csereesznyék, őrféle szilvák, féregmentes almák, körtek, stb. Vérteti ellen saját találmánya szóbeli átadás. Nemes rózsák ezüstfenyők, díszbokrok nagy választékban. — Megrendelhetők PAUZÁR virágüzletben Str. Bratianu 9 Kertészet Arad-Muresel, szembe a cukorgyárral. 812

Iorga, ahol a legszebb és leggazdagabb román faj él. Itt azonban a születési arányszám egyre csökken. Kik öröklik majd a románság vagyonyát, — veti fel a kérdést a professzor — a cigányok, a zsidók, a szászok, vagy a bulgárok...?

Hosszabb fejtegetés után így folytatta Iorga Miklós:

— Tévedésben élnek azok, akik azt hiszik, hogy

ma Romániában nem élhetnek kisebbségek és hogy a kisebbségeknek nincs joguk arra, hogy éljék a maguk nemzeti életét. Nem lehet négy-öt millió lelket egyszerűen kisépenni az országból, mert kisebbségi állampolgároknak születtek.

Azt azonban megköveteljük, elvárhatjuk tőlük, hogy respektálják az uralkodó nép nacionalizmusát. Mi nem tehetjük meg azt, amit Németországban tettek, nem zárhatjuk koncentrációs táborba politikai ellenfeleinket, nekünk civilizált eszközökkel kell biztosítani jogainkat. Nem szabad azonban reménnyel áztatni egyes kisebbségi csoportokat, az ígéretek be nem tartása ugyanis csak rossz vért szülhet, csak árthat: nekünk is, nekik is. Álláspontomat karakterizálja az a körülmény, hogy miniszterelnök koromban számos kisebbségi iskola nyilvánossági jogát és működési engedélyét adtam meg. Ez nem vált a román nemzet kárára. Nekünk, itt Keleten Európa civilizációját kell védenünk egy esetleges revolúcióval szemben...

Beszédének további során a szászokról emlékezett meg a volt miniszterelnök, aki elmondotta, hogy egyizben — miniszterelnök korában — felkereste őt Hans Otto Roth, aki kijelentette, hogy a német párt képviselőjében jött a miniszterelnökhöz.

— En ekkor kijelentettem, — mondja Iorga — hogy nem beszélhetek a németek politikai képviselőjével, csak lelki vezérükkel, a püspökkel, mert mi nem kezelhetjük a kisebbségeket politikai szempontból.

— Generációk tűnnek el a földművelés látha-

A magánbankok is folytathatnak devizakereskedelmet

Az új devizarendelet intézkedésével

Pénteken került nyilvánosságra a Banca Nationalának az az új intézkedése, amellyel a devizakereskedelmet szabályozza. Az eddigi rendszer értelmében tudvalevőleg mindazok, akik devizákat igényeltek, vagy devizát akartak eladni, csak a Jegybankhoz fordulhattak. A jövőben mindazok a pénzintézetek, amelyek a Jegybanktól visszeszámitolási hitelt élveznek, folytathatnak devizakereskedelmet. Az általuk vásárolt devizákat azonban be kell szolgáltatniuk a Banca Nationalának és azok, akik a magánbankok útján devizát igényelnek és erre a Jegybanktól engedélyt kaptak, az engedélyezett összeget a Banca Nationalától veszik fel. Hat fővárosi bank, valamint ezek fiókjai jogot kaptak arra, hogy az általuk vásárolt devizákat ne szolgáltatassák be a Banca Nationalának, hanem azoknak, akik erre a Banca Nationalától engedélyt kaptak, a kért összeget saját maguk osszák szét. Ezeknek a bankoknak a névsora a következő: Banca Romaneasca, Banca Comerciala Romana, Bank of England, Banca Romcomit, Banca de Credit és Societatea Bancara Romana.

A fenti hat bank részére nyújtott kedvezmény csak technikai kedvezményt jelent és végeredményben úgy azok, mint a többi bankok is csak azoknak adhatnak el devizát, akiknek a Jegybank ezt engedélyezi. A tulajdonképpeni változás tehát abban áll, hogy míg eddig a Banca Nationala szolgálta ki a feleket és a bankok csak a közvetítők voltak, most a Banca Nationala a felekkel nem áll összeköttetésben. Ezeket most a bankok szolgálják ki. A reform főértéke az az erkölcsi vívmány, amely leszögezi, hogy a jegybank nem lehet konkurrens a magánbankoknak.

Értesülésünk szerint az új rendszer március 16-án lép életbe. A bucaresti-i hat nagybanknak nyújtott kedvezmény bevezetése egyelőre kísérletképpen csak három hónapra történik.

táráról, ugyanakkor, amikor az intellektueller száma ijesztenően növekszik. Vigyáznunk kell, hogy az intellektuális rétegek növekedése ne haladja meg a kellő méreteket. Ez lenne a nemzeti munka problémája. Egyes politikuskok önökét politikára és revolúcióra ösztönzik, én, a munkásember pedig arra szólítom fel valamennyiüket: fel, munkára! Dolgozzunk!

Iorga Miklós beszéde után a félhivatalos Rador munkatársa beszélgetést folytatott Gyárfás Elemérrrel. A magyar szenátorhoz kérdést intézett a hírlapíró arra nézve, hogy mi a véleménye a volt miniszterelnök beszédéről. Gyárfás szenátor a következőket mondotta:

— Nagyjelentőségűnek tartom a professzor, Románia volt miniszterelnökének beszédét. Aggodalommal látom, hogy a kisebbségekkel szemben egyre súlyosabb és túlfűtöttebb légkör lesz urrá. Eppen ezért, ha teljes egészében nem is osztjuk e kérdésben Iorga véleményét, de mindenesetre sokak számára megszívlelendőnek tartom ezt a véleményt. Iorga beszédének alapelveit meg kell fontolni, ezek az alapelvek figyelmeztetést jelentenek Románia többsége számára, hogy tartsa tiszteletben a kisebbségek természetes és szerződésben biztosított jogait.

Béke készül a Dunamedencében

Rómában örömmel várják Benest és szívesen vennék a kisantant közreműködését a római konferencián — Belgrádban is Róma és Páris meg- egyezésétől várják a megoldást — Belgium elítélte Franciaországtól —

Párisból jelentik: Brocqueville belga miniszterelnök és Hymans külügyminiszter legutóbbi felütést keltő kijelentései, amelyeket a leszerelési kérdéssel kapcsolatban tettek, még mindig izgalomban tartják Franciaországot. Politikai körökben az a vélemény alakult ki, hogy Belgium Lengyelország példájára el akar távolodni Franciaországtól. A sajtó ellenzi a belga álláspontot, amely szerint nyíltan számolni kell Németország felfegyverzésével, de ugyanakkor azt hangoztatja, hogy Belgium és Franciaország felfogását sürgősen összhangba kell hozni. Ennek érdekében a két ország között sürgősen őszinte eszmecsere kell kezdeni. A Journal szerint a pángermánizmus ellen az összes erőnek össze kell fogniok. Itt az ideje, hogy Belgium gondoljon arra a mondatra, amely a belga címert díszíti: „Egységben rejlik az erő.”

A Prager Presse a dunai problémával foglalkozva, római értesülés alapján azt közli, hogy a római konferencia előestéjén az a politika jut kifejezésre, hogy

a Dunavölgy problémáit valamennyi érdekelt állam közreműködésével kell megoldani. Rómában örömmel látják Benes látogatását és szívesen vennék a kisantant közreműködését.

A lap hangsúlyozza, hogy Mussolini már a múlt év őszén ezt mondotta: A kisantanttal meg kell egyezni.

Nyugdíjhátralékért nem perelhető a kincstár

— mondotta ki ma ítéletében az aradi járásbíró. — Elvi ítélet nyugdíj-ügyben

Rendkívül érdekes ítéletet hozott ma egy nyugdíjörben az aradi járásbíró. A bírósági ítélet szerint, a hátralékos nyugdíjakat nem lehet per után behajtani a kincstártól. Az érdekes eset előzményei a következők:

Özvegy Leitner Lajosné, aradi nyugdíjas özvegy keresetét nyújtott be az aradi járásbíróhoz az államkincstár ellen, amelyről 1931. évi nyugdíjhátralék címén 14.125 lejt követelt. Beadványában elmondotta, hogy 1931-ben nem fizették ki novemberi és decemberi nyugdíját és miután azt többszöri sürgetés dacára sem kapta meg, kénytelen az bírósághoz fordulni. Az ügy Marinescu járásbíró elé került, aki ma tárgyalta az ügyet. Az állam képviselőjében dr. Lepa Valer kincstári ügyész jelent meg, aki kérte a kereset elutasítását, azon a címen, hogy az ügy nem tartozik a járásbíró elé. Hivatkozott arra, hogy a kincstár nem tagadta meg a nyugdíj kifizetés-

Egy mázsa ékszer rabolták el a vakmerő betörők az egyik budapesti ékszerészüzletből

Az üzlet tetőzetét bontották keresztül a gumimikeztyűvel dolgozó ékszerablók

Budapestről jelentik: Vakmerő rablás történt az elmúlt éjszaka a magyar fővárosban. Fischer Lipót Rákóczi-úti ékszerészüzletét fosztották ki megdöbbentő módon az eddig ismeretlen betörők, akik az első emeleten lévő üres lakásba jutottak be álkulcsok segítségével, valószínűleg még a délutáni órákban, majd felbontották a padlót és artísták módjára, innen ereszkedtek le a földszinten lévő üzlethelyiségbe. A villanyt, amely állandóan égett, azonnal kikapcsolták, ezután megfúrták és felnyitották a vasszekrényeket, amelyekből az üzlet legértékesebb ékszereit magukkal vitték.

A betörést már a kora hajnali órákban felfedezték, de a betörőknek ekkor már nyomát sem lehetett találni. Megállapították, hogy a legmodernebb szerszámokkal dolgoztak, gumimikeztyűt viseltek és nagyszerűen fel voltak szerelve a betörés minden eshetőségére. Körülbelül egy mázsa sulyu ékszer vitték magukkal és a kárt eddig még nem is tudták megállapítani, de valószínű, hogy az több százezer pengőre rug. A hatóságok Timár István híres faibontó-betörőre gyanakszanak, aki másfél évvel ezelőtt megszökött a budapesti gyűjtőfogházból és azóta mit sem tudnak róla.

Belgrádi jelentés szerint jugoszláv politikai körökben szívesen fogadják a Prágából érkező kedvező híreket és az is örömet vált ki a jugoszláv politikában, hogy az olasz sajtó barátságos hangon ír Jugoszlávia gazdasági kérdéseiről. Belgrádban hangsúlyozzák, hogy Róma és Páris megegyezése esetén a közép-európai közlekedés valószínűleg válik. Általános érdeklődés előzi meg Jettics külügyminiszter szombati expozéját, amelyet a költségvetési vita során mond el és amelyben a külpolitika összes aktuális problémáit érinti.

Itt írjuk meg, hogy az angol alsóház ülésén izgalmas véderővita folyt le ma. Az ellenzék részéről ugyanis heves támadások érték a kormányt, hogy elhanyagolja Anglia védelmét és még most is tétlenkedik, amikor már bizonyossá vált, hogy Eden lord leszerelési körútja teljes kudarccal járt. A támadásokra a kormány részéről Baldwin lord, a titkos tanács elnöke, az angol konzervatív párt vezére válaszolt és kijelentette, hogy nem ért egyet azokkal, akik azt állítják, hogy Eden utja kudarccal járt, bár kétségtelen, hogy a körútnak egyelőre nincsenek meg a várt látható jelei.

Semmi esetre sem mond le a reményről, hogy sikerül a leszerelés tekintetében megegyezést létrehozni.

sét, hanem eleget tett kötelezettségének azáltal, hogy felvette az 1931-32. évi költségvetésbe a nyugdíjhátralék összegét. A bíróság amugy sem rendelhet mást el, mint azt, hogy az állam vegye fel az összeget költségvetésébe, miután az megtörtént, nincs helye hatósági beavatkozásnak. A fizetést már a Casa de Amortizare kell, hogy teljesítse és amennyiben ez a pénztár nem fizet, úgy az özvegynek jogában áll végrehajtást kérni ellene, ha pedig ez sem vezet célra, jogában áll a közigazgatási bírósághoz fordulni. Az aradi járásbíró azonban semmiképpen sem dönthet az ügyben. Marinescu járásbíró ma hirdetett ítéletet az ügyben és

helyt adott a kincstár kifogásainak s elutasította az özvegy keresetét.

Az elmaradt nyugdíjhátralékért tehát — a járásbírósi döntés szerint — csupán a közigazgatási bíróságnál lehet pert indítani.

Meghalt Varjassy Lajos, Aradváros nyugalmazott polgármestere

Hivatalos gyászpompával, a városháza előtti katedrálisnál búcsúztatják vasárnap a város nagy halottját -- Negyven évi közszolgálat után szegényen halt meg -- Tizenkét éven át Aradváros élén -- Varjassy Lajos alkotásai

Disz-sirhelyet ajánlott fel az elhunyt egykori magyar polgármesternek Aradváros vezetősége

A városháza erkélyén fekete zászló hirdeti, hogy ismét nagy halottja van Arad közéletének: szívszélhűdés következtében ma reggel elhunyt csejthei **Varjassy Lajos**, Aradváros nyugalmazott polgármestere, akinek működése alatt sok, nagy közintézménnyel gazdagodott ez a város. A most örökre elköltözött nagy-koncepciójú Varjassy Lajos mindig egyszerű, szerény polgára volt városának, sohasem kereste a szereplési alkalmakat, nem vágyott cím, rang, kitüntetés után, hanem minden ambícióját azzal elégitette ki, hogy új, hasznos, modern nagy alkotásokkal gyarapította szülővárosát. A város egész lakossága a legőszintébb fájdalommal értesült egykori derék, becsületes, jólelkű polgármesterének váratlan elhunytáról, mert az ő igazságos érzése és egyenes gondolkodása iránt egykori közéleti

mostani nagy indóházát, a pályaudvari postapalotát is az ő idejében építették. Ezekon kívül ő és testvére, Varjassy Árpád volt tanfelügyelő szívós kitartása hozta létre a *Szántay Lajos* által tervezett csodásan szép Kulturpalotát is, amelyet a *régimódi városatyák egy része megszűnt, az Óvártéren szeretett volna felépíttetni.*

Jóézés és progresszív gondolkodás, meleg szív jellemezte az ő közéleti működését. Varjassy Lajos polgármestersége alatt a szabadság éltető levegője hatotta át a városházát. Széles látókörű, erősen nyugati gondolkodású, demokratikus érzésű, megértő ember volt a váratlanul elhunyt Varjassy. Az ő uralma a sajtó számára is felejthetetlen. Mindig meleg közvetlenséggel érintkezett az újságírókkal, ugyszólván éjjel-nappal szívesen állt rendelkezésükre. *Nevezetes volt arról is, hogy semmit sem tartott előttük titokban, elmondta a városfejlesztési tervek legintimebb részleteit is és azonnal megjegyezte:*

— Jobb, ha tölem tudják meg az urak, mintsem hogy esetleg kávéházi diskurzusokból szerezzenek tudomást a dolgokról. *Ma például értesítést kaptam a Thavrei Westinghouse-gyár párisi igazgatóságától, hogy a velem odakint folytatott beszélgetés alapján néhány nap múlva szakértőket küld Aradra és ha megkötjük az előzetes megállapodást, akkor egy-két éven belül megkezdji működését az aradi automobilgyár.*

— Ez nagyszerű, szenzációs. *Holnapra kijövünk vele* — kiáltottuk örömmel.

— *Dehogy szabad még megírni, majd ha én felhatalmazom rá az urakat, akkor az ösz-*

VICTOR VAGY VICTORIA!

RENATE MÜLLER
frakkban becsapja az egész világot!

Utolsó szereplése a nyilvánosság előtt

Nyugalombavonulása után csendes visszavonultságban élt. Két évig tagja volt a nyolc évvel ezelőtt működött városi tanácsnak. Régi barátai és ismerősei között csendesen és szegényesen élt. Muszkán örökölt értékes szöllőjét és villáját eladta. *Az utóbbi időben komoly gondok között éldegélt Bucuruccai kétszobás udvari lakásában, egyszerű butorai között. Ott látogattam meg őt szerdán, e hó 7-én délelőtt. Ugyanis akkor szerepelt utoljára a nyilvánosság számára, ő vezette, mint elnök az arad-chichindai vasuti r. t. felszámolását kimondó részvénytársasági közgyűlést, amelyről tudósítást írtam. A felszámolás intímabb részletei iránt érdeklődtem nála és ezért mentem hozzá. Éppen nagytakarítás volt a csendes lakásban és sajnálkozva szabadkozott emiatt. A máskor életvidám öregur nagyon lehangoltnak látszott.*

— Csak nincs valami baj, polgármester ur? — kérdeztem. — Hiszen Ön nem 82 évesnek, hanem csak 60 évesnek látszik, hála Istennek, pedig *köztudomású, hogy fiatal korától kezdve sohasem aludt többet egy éjszaka, mint hat órát.*

— *Ez igaz. Az utóbbi időkig nem is volt okom panaszára. De mostanában gyöngének érzem magam, nagyon nehéz a mellem... Képzelve csak, már a szivar sem esik jól, pedig amióta letettem az érettségit, egy napra sem*

A hivatalban

állandóan fenyegeti
fertőzés veszélye.
Óvakodjék influ-
enzától és vegyen

Panflavin-
pasztillákai

szes részletekkel együtt hosszú cikkek közlésére kérem fel a sajtót. *Remélem, nem akarják, hogy Temesvár elhalássa előlünk az autógyár alapításának ötletét.* Ha időelőtt nyilvánosságra hozzák a terveket, akkor csirájában fojtják meg az autógyárat és a jövőben a sajtó nem kap tőlem felvilágosításokat. Tehát megígérik, hogy addig nem írják meg, amíg én meg nem kérem arra önöket?

Varjassy Lajos családja

Természetesen nem irtuk meg, nem szegyük meg a megállapodást, mert azt kívánta Arad érdeke és Varjassy Lajosnak, ennek az örökké mosolygó, gyermekesen kék szemű, kedves, bohém podesztának adott szavunk. Bámulatosan erős, fiatalos szervezetet örökölt az édesapjától, *Varjassy József dr. egykori híres főorvostól, akinek nagy része volt a mai közközház létrehozásában és ezért a régi Kórház-uccát az édesapjáról nevezték el. Póz nélküli közvetlenség és meleg kedély jellemezte ezt a jóézésű férfit, aki tudvalevően 66 éves korában másodszor is megházasodott és felesége egy év múlva fiugyermekkel ajándékozta meg. Jegessy Károly dr., Aradváros régi ügyésze a veje a most elhunyt nyugalmazott polgármesternek, akit előkelő aradi rokonsága gyászol, többek között Szabó Zoltán és Thomka Elek ny. tábornokok. Fia, Varjassy Lajos dr. Aradváros és a vármegye kormánybiztosa volt, második házasságából származó fia, a 14 éves Árpád az aiudi ref. kollegium növendéke.*

Nagyon sokan emlékeznek még Varjassy polgármesteri működésére, amelyet őszinteség és egyenesség jellemezett. A városházi közgyűlési viharokban is frappáns válaszokat adott, szépen hadakozott, azután nyugodtan helyet foglalt az egykori Hungária-kávéház uzsonnázó-asztalánál, este pedig együtt szórakozott az aranyifjuság tagjaival, a vidám újságírókkal, a kedves színészekkel, no meg a színház dalos pacsirtáival.

hagytam abba a szivarozást.

Ez volt utolsó találkozásom Varjassyval és most is fülemben csengenek utolsó halk szavai:

— Sajnálom, hogy ilyen rendetlenséget talált nálam, de hát a nagytakarítás... és sajnós, nagyon nehéz a mellem... már a szivar se esik jól...

VICTOR VAGY VICTORIA!

HERMANN THIMIG!
Ilyent még nem látott Arad!

CORSO-MOZGO mai műsora!

CERVANTES világhírű regénye

DON QUICHOTTE!

SALJAPIN világhírű orosz baritonistával.
Előadások 3 órától.

VASÁRNAP d. e. 11 órakor MATINÉ:

A saison legjobb két filmje: QUICK; operett. Lillian Harvey és A REJTELMES VÖLGY; Cowboy film, Georg O'Brien. Jegy Lei 6-8-12.—

VICTOR VAGY VICTORIA!

Mindenki kétszer fogja meg-
nézni és a neveléstől nem
fog tudni hazamenni

ellenfelei is mindig megértő érzéssel viseltettek.

A régi patinás időkben bontotta ki munkaszeretetének szárnyait, 24 éves korában lépett Aradváros szolgálatába, addig jogi tanulmányait végezte, mert az akkori patricius családok fiainak példájára ő is közigazgatási ténen akarta tehetségét érvényesíteni. Először gyakornok volt, majd aljegyzőnek, jegyzőnek, később gazdasági tanácsnoknak és 1907. elején, Institóris Kálmán polgármester nyugalombavonulásakor, polgármesterré választotta meg Aradváros törvényhatósági bizottsága és ezt a pozíciót 1918. év végéig általános megbecsülés közepette töltötte be. A diszes, palotás Arad, amely már akkor is a legelső vidéki városok közé tartozott, 1907-től kezdve gyors iramban haladt. Az új, a modern, a hatalmas kulturális és közgazdasági intézmények, a füstölő kéményű gyárak szinte máról-holnapra nőttek ki e város talajából.

— Nem szabad Timisoara mögött elmaradnunk — mondta Varjassy Lajos. — Mi is tudunk nagy gyárakat és modern közlekedést, kórházakat létrehozni.

Varjassy alkotásai

Mindjárt első évben elhatározta, hogy a rozoga, ócska lóvasutat eltünteti. L'Havreban és Párisban megállapodott a híres Westinghouse-autógyár igazgatóságával abban, hogy Aradra bevezeti az autobusz-közlekedést, de csak akkor, ha a cég autógyárat alapít Aradon. Így indult meg legelőször Aradon az autobusz-közlekedés, amely az egész országban forradalmi újítás volt. Két év múlva üzembelen volt az aradi modern autógyár is, amelynek számára a város ingyen adott telket. Az imperiális nagy autobuszokat a háboru első évében elrekvirálta a hadsereg és akkor újból be kellett vezetni a kormos kisvasutat, amelytől aztán a Lutai Cornel dr. által vezetett városi tanács végleg megszabadította Arad uccáit. Ugyancsak a Varjassy-rezsimben alapította a báró Andrányi-család a gyermekkórházat, amelyhez a báró Neuman-család is hozzájárult anyagilag, sőt másik egészségügyi intézményt is létrehozott. A mai aradi Textilgyárat, Románia egyik jelenlegi legnagyobb iparvállalatát, továbbá a vasuti üzletvezetőségi palotát és a

Turisták táncestélye ma, szombaton
az IPAROS-OTTHONBAN

EKE

Buffet, cukrászda, tombola, amerikai árverés, jazz. Bál
ruha nem kötelező. Belépődíj adóval együtt 30.— lej. 909

Hivatalos gyászpompával temetik vasárnap Arad nagy halottját a városháza előtti térről

Halála körülményeiről az alábbiakban számolunk be: Csütörtök este látogatóban volt kisjolsvai Szabó Zoltán ny. tábornoknál, akinek felesége közeli rokona a Varjassy-családnak. A volt tábornok névnapját ünnepelte s a vacsorára meghívta a jovialis Varjassyt is, aki a késő éjszakai órákig elbeszélgetett az intim rokoni körben. Amikor hazatért, gazdaasszonyának állítása szerint mindjárt elaludt s reggel 6 órakor beszólította őt. Teát kért, amit szokása ellenére az ágyban fogyasztott el. (Az öreg ur egyedül lakott, mert felesége már hosszabb idő óta Aradtól távol gyógykezeléti magát.)

— Nem érzem jól magam, de remélhetőleg jobban leszek ettől a teától — mondta és annak elfogyasztása után is az ágyban maradt.

A gazdaasszony eltávozott és mivel gazdája órákhozúig nem adott magáról életjelet, újból bement hozzá és megdöbbenve állapította meg, hogy Varjassy mozdulatlanul, némán fekszik. Azonnal elhívta Luszt Ferenc dr. hatósági orvost, aki konstataulta, hogy szívszélhűdés következtében

a reggeli órákban elhunyt arad egykori polgármestere.

A haláleset hírére Ursu János dr., a város interimár-bizottságának elnöke kitűzette a városháza erkélyére a gyászlobogót, délután pedig a város vezetőségének ülésén meleg szavakkal parancsolt el Arad halottját, akinek érdemeit méltatta és a gyász jeléül néhány percre szünetet rendelt el. A város vasárnap gyászpompával temeteti el a református vallású Varjassy Lajost, akinek számára a városháza előtti téren állítják fel a katalokot. A holttestet a Bucur-uccai gyászházából a városháza-hoz kísérik és az ottlevő téren a város vezetőségének, valamint Arad társadalmának reprezentánsai bucsubeszédekben méltatják Varjassy Lajos több évtizedes nagy munkásságának eredményeit. A koporsót a felsőtemetőbe kísérik, ahol az Aradváros által adományozott disztrikción hantolják el azt a holttestet, amelynek síremléke hosszú ideig emlékeztetni fogja az élőket a puritán munkára, az eresszerűsre, a szívósságra, a hajdan forró energiára.

B. L.

A titkos szervezet ötödik diákáldozata

Öngyilkos lett egy bucuresti-i egyetemi hallgató — Terrorista szervezet, amely öngyilkosságra kényszeríti tagjait

Bucurestiből jelentik: Cristoreanu cluji egyetemi hallgató titokzatos öngyilkosságának ügye erősen foglalkoztatja a bucuresti-i sajtót is, annál is inkább, mert ma váratlanul és rejtélyes körülmények között vett véget életének a bucuresti-i egyetem egyik hallgatója is. A Dimineata jelentése szerint, Nicolae Stan 24 éves joghallgató tegnap délután felkereste az ilfovmegyey Umeni községben lakó fivérét, Alexandru Stan lelkész, akinek házában rövid ottartózkodás után öngyilkosságot követett el. Az öngyilkos diákot rendkívül nyomasztó állapotban székre tették és beszállították a bucuresti-i Brancoveanu kórházba, ahol műtétet hajtottak végre rajta. Az öngyilkos diák állapota azonban oly súlyos, hogy életbenmaradáshoz kevés a remény.

Az öngyilkos diák hozzátartozói, akik meglátogatták a kórházban az eszméletlen, élet-halál között lebegő fiút, kijelentették, hogy semmi oka nem lehetett az öngyilkosságra. Szorgalmas diáknak ismerték, aki lelkiismeretesen látogatta az egyetemet és mindig pontosan elkészült vizsgáival.

Érdekes s egyben megdöbbenő, hogy rövid időn belül Stan Nicolae öngyilkossága az ötödik eset az országban, hogy egyetemi hallgatók minden plauzibilis ok nélkül igyekeznek véget vetni fiatal életüknek. Legutóbb számoltunk arról, hogy a Patria csütörtöki számában azt írta, hogy Constantin Cristoreanun valami titokzatos szervezet tagjai üldözték állandóan és hajszolták bele végül is az öngyilkosságba.

A Patria egyébként mai számában újabb részleteket közöl a titokzatos Cristoreanu-ügyről. Elmondja a lap, hogy Cristoreanu öngyilkosságának szála Tecuciuba vezetnek vissza. Itt működik már évek óta egy terro-

rista szervezet, amely Szovjetország járására végez kémiszolgálatot. Az a feltevés merült fel, hogy Cristoreanu, aki Tecuciuban végezte középiskoláit, fiatal korában belesodródott ebbe a szervezetbe, amelytől azután nem tudott többé szabadulni. Dobrescu akadémiai prorektor, Cristoreanu egyik professzora, maga is kijelentette a nyomozó hatóságok előtt, hogy tudomása volt arról, hogy Cristoreanu állandóan üldöztetve érezte magát. A szerencsétlen diák utóbb már egy lépést sem mert egymagában tenni és barátai előtt nyíltan hangoztatta, hogy március elsejére csomagolnia kell, mert

ezen a napon üt az ő órája is.

Hogy miért éppen a március elseje volt a fatális időpont, arra vonatkozólag talán a nyomozás további fázisaiban fog valamilyen adat felmerülni. Mindenesetre tény az, hogy nem pillanatnyi elmezavar, nem szerelmi bánat és nem anyagi gondok voltak Cristoreanu öngyilkosságának okozói. Az eddigi nyomozás minden kétséget kizáróan megállapította, hogy titokzatos kezek játszottak közre e drámában s csak éppen az lett most már kétséges, hogy ezek a kezek jobb- vagy baloldaltól taszították a halálba a szerencsétlen diákot.

A Dimineata értesülése szerint, Nicolae Stan ugyancsak egy terrorista szervezet tagja volt, amely kényszerítette arra, hogy végezzen magával, miután egy adott pillanatban

nem volt bátorsága egy feletteseitől kapott parancs végrehajtásához.

A lap felhívja a hatóságokat, hogy a legenergikusabban vezessék a nyomozást és igyekezzenek mélyre hatolni ezeknek az öngyilkosságoknak, amelyeknek elszaporodása rendkívül veszélyes állapot szimptomájának tekinthető.

Az aradi Katolikus Kör negyedszázados jubileuma

Nagymultú és hosszú időn át értékes munkálkodást kifejtett társadalmi egyesület érkezett el negyedszázados évfordulójához. A Katolikus Kör, Arad egyik legtekintélyesebb társadalmi egyesülete március 18-án, délelőtt 11 órakor díszközgyűlés keretében ünnepli meg 25 esztendő fennállását s ezzel egyidejűleg az egyesület kebelén belül alakult Katolikus Daloskör fennállásának tizedik évfordulóját. A Katolikus Kör különösen a háboru előtti években játszott nagy szerepet a város társadalmi életében, amikor a kör felolvasó estélyei, kulturális előadásai és a nagyszabású, felejtethetlen katolikus bálak élményt, eseményt jelentettek a város közönségének.

A Katolikus Kör háboru utáni aktivitásának jelentős része a Szabóczky János vezetése alatt álló dalkör tevékenységét dokumentálja. Különös ünnepélyességet kölcsönöz a kettős jubileumnak az, hogy dr. Lakatos Ottó, a Katolikus Kör megalapítója huszonöt éve elnöke az egyesületnek és ma is éppen olyan fiatalos lelkesedéssel, buzgó aktivitással vezeti a kör ügyeit, mint egy negyedszázaddal ezelőtt. A kör világi elnöke: dr. Parecz Béla, aki társadalmi körökben jól ismert, odaadó munkásságával irányítja a Katolikus Kört dr. Fetter Elemér ügyvezető alelnök értékes segítségével.

A Katolikus Dalárda 17-én, szombaton este tartja jubiláris díszhangversenyt meghívott közönség jelenlétében a Minorita Kulturház nagytermében. Vasárnap, 18-án pedig a Katolikus Kör és a dalárda együttes díszgyűlése folyik le délelőtt 11 órakor, ugyancsak a Minorita Kulturház nagytermében a következő sorrenddel: 1. Beethoven: Isten dicsősége. Előadja a Katolikus Daloskör. 2. Megnyitó beszéd: dr. Lakatos Ottó plébános, a Katolikus Kör egyházi elnöke. 3. Az aradi Róm. Kath. Kör 25 éve: dr. Czédly Károly, titkár. 4. Az aradi Katolikus Daloskör 10 esztendője: Schmidt Ferenc titkár. 5. Üdvözlések. 6. A Kath. Kör szerepe Arad társadalmában: dr. Parecz Béla elnök. 7. A Kath. Daloskör kulturális jelentőségéről: Székely Károly elnök. 8. Záróbeszéd: dr. Pázsitny Bonaventura minorita rendfőnök. A közgyűlés a pápai himnusz eléneklésével ér véget.

Vakmerő utonállás Milován

Vakmerő rablótámadás történt ma az arad-megyeyi Milova község közelében. Mairovitz Márton telepének Strausz nevű üzemvezetője ma szokás szerint felment az erdőre, hogy hetifizetést osszon szét a munkások között. Az üzemvezető mintegy 25 ezer lejt vitt magával és iparvasútra szállt, hogy az erdőben dolgozó munkásokat megközelíthesse. Az üzemvezető gyanútlanul szállt le az iparvasútról, amikor néhány lépéssel arrább a fák közül egy fegyveres alak tűnt elő:

— Fel a kezekkel — hangozott a kiáltás — és a tisztviselő kénytelen volt az utonállónak engedelmessé válni. Ezután a bandita lassu léptekkel megközelítette az üzemvezetőt, akinek mozdulatlanul kellett néznie, hogyan veszi magához a rablót a hetifizetésekre szánt pénzt. A rablás után fegyverrel a kezében arra kényszerítette Strauszt, hogy hátat fordítson neki, amíg eltűnik. A rablás után az üzemvezető nyomban a csendőrségre sietett és jelentette a vakmerő utonállást. A megadott személyleírás alapján a csendőrség egy Agrisonról megszökött fegyverre gyanakszik, aki Agrison töltötte büntetését gyilkosság miatt. Néhány nap előtt onnan megszökött, fegyvert szerzett magának és rettegésben tartotta a környéket. Széleskörű nyomozás indult a bandita kézrekerítésére.

KULTURPALOTA — Pénteken, március 23-án

Szigeti József a világ egyik legnagyobb hegedűsének
hangversenye

Jegyek 50—150 lejtig Sándor Ferencnél

Lepecsételték az aradi „Művészklub“ nemrégiben megnyílt játéktermeit

Filotti Zamiir rendőrkezes személyesen intézkedett a hazard játékok megszüntetésének érdekében --- Megkezdődött a klub alkalmazottainak sorozatos kihallgatása

Arad éjszakai életének középpontjában néhány hete a Dacia-szálló emeleti helyiségeiben megnyílt „Művész-Klub“ állott. A klubban ugyanis roulette és chemin-de-fer-asztafolokat állítottak fel, amelyek estéről-estére az érdeklődők egész seregét vonzották a zöld posztóval bevont asztafolok köré. Délután öt órától éjfélig folyt a roulette, éjféltől pedig kezdetét vette a „chemin de fer“ vagy a „Brasiliara“, amely sokszor a kora reggeli órákig is elartott.

Azok, akik ma este fel akarták keresni a klub helyiségeit, meglepetve értesültek arról, hogy ma — kivételesen — *elmarad a játék*. A rendőrséghez ugyanis az utóbbi időben panaszok futottak be a klub működése ellen. A hatóságok vizsgálatot vezettek be az ügyben és a vezetőséget ez készítette arra, hogy a vizsgálat befejezéséig a játékot szüntettesse. Pénteken aztán rendőri bizottság szállt ki a klub helyiségeibe, amely azonban — minthogy ma nem kezdtek meg a játékot — üres szobákat talált. A bizottság munkáját maga Filotti Zamiir rendőrkezes vezette, míg a bizottságban *Iancu Traian* rendőrigazgató, *Vlad* komiszár, *Margescu* komiszár és *Mihalovici* Milos, a

rendőrség bűnügyi osztályának titkára vettek részt.

Filotti rendőrkezes intézkedésére, a bi-

Falbontó betörők fosztották ki Aradon a Ienci-nyomda kézipénztárát

Nem hagytak semmi áruot maguk után a helyzettel ismerős betörők

Vakmerő falbontó betörők hatoltak be csütörtökről péntekre virradó éjszaka Ienci György Bul. Regina Maria 12. szám alatt, a Fischer Eliz-palotában lévő nyomdahelyiségébe. A betörők rendkívül ügyesen dolgoztak és a szedőterem falát mintegy ötven centiméterre felnyitották. Ezután már egyszerűen ment minden, egyikük bejutott a szedőteremmel szomszédos mosókonyhába, amelynek ajtaját könnyűszerrel álkukccsal nyitotta fel. A nyomdahelyiségből az irodába távoztak, természetesen ennek az ajtaját is feltörve jutottak be ide.

A helyzettel ismerős egyének valószínűleg

zottság tagjai megvizsgálták a helyiséget, majd pedig

a rendőrkezes elrendelte a „Művész Klub“ helyiségeinek lepecsételését.

Ez — a hivatalos indokolás szerint — azért történt, mert a klubban már hosszabb ideje hazard-játék folyt, a klub vezetői pedig nem rendelkeztek olyan engedéllyel, amely megfelelő lett volna, illetve, amely Aradra is érvényes volna. A rendőrkezes éppen ezért úgy intézkedett, hogy az ügy tisztázásáig a klub helyiségeit lepecsételjék le.

A lepecsételés megtörténte után a rendőri bizottság igazoltatta a klub alkalmazottait, majd pedig megkezdte úgy a vezetőség tagjainak, mint a klub alkalmazottainak kihallgatását.

sejtették, hogy az íróasztal fiókjában pénz van, mert a jobb felső fiókot keresték fel, ahol több, mint 5000 lej értékű százas volt. A pénzen kívül a betörők magukhoz vettek egy egész csomó fontos iratot is, amelyeket szintén ebben a fiókban őriztek.

A betörést a nyomda személyzete fedezte fel, akik reggel a nyitást várva, meglátták a falon tátongó rést. Amikor pedig a nyomda tulajdonosa, Ienci György megérkezett, siettek jelenteni a rendőrségnek. Az aradi rendőrkezes bűnügyi osztálya részéről egy bizottság szállt ki a helyszínre. Az érélyes nyomozás az ügyben megindult.

A mai nap eseménye

PATAKY VERONIKA és táncsoportjának

estélye ma 9-kor a színházban. — Jegyek a színház pénztáránál.

Ma este tartja nagyszabású táncestélyét Pataky Veronika és kitűnő tánc-csoportja

Világvárosi műsort és feledhetetlen élményt nyújt a táncművész és növendékeinek művészi teljesítménye a Városi Színházban

Művészi sikerekben gazdag külföldi ut befejeztével tartotta legutóbbi táncestélyét Aradon Pataky Veronika, akinek nevét ma már úgy Európában, mint az Egyesült-Államokban a legkiválóbb táncművésznők között emlegetik. Budapesti bemutatkozásának emlékezetes sikere, a varsói nemzetközi táncverseny után kapott elismerő kritikák egész sora állott ekkor mögötte, amikor visszatért — vendégként — Aradra, hogy művészetét abban a városban mutassa be, ahonnan elindult.

Pataky Veronika újból hosszú ut előtt áll és új programjával először Arad közönsége előtt szerepel. A fiatal táncművész a közeli napokban turnéra utazik és ezt megelőzőleg számot akar adni Arad közönségének arról a művészi munkáról, amelyet az utóbbi hónapokban végzett. Aradon kerül először bemutatásra amerikai új programjának két eddig még sehol nem adott száma: a „Valse joyeuse“ és a „Pletyka“. Mindkét tánc stílust ad, ötletessége magával ragad, hangulatot teremt finomságával és megkapó artisztikumával. Az utóbbi egy bájos, humoros táncpantomim, amelyben szerepet

kap a szatira is. Ez a szám egészen új stílust teremt a modern táncban, amelyben már a színészet felé hajlik.

Pataky Veronika művészetét nem kell külön méltatni. Az európai és amerikai sajtó legelőkelőbb organumai adtak kifejezést elismerésüknek a fiatal aradi táncművész bemutatkozása alkalmával. A komoly táncstudás, az artisztikus mozgás, a pompás ritmus, vonakainak lebilincselő szépsége, mind-mind csak eszköz, amelyet Pataky Veronika a művészet teremtő erejével a gondolatilag kitűnően alátámasztott kompozíció megelevenítésére, életre-keltésére használ. Kompozícióit a mesemondókéhoz hasonló színes, dus fantázia, szellemesség, kedély és emellett mégis elmélyedés jellemzi. A Ma művésznője idegeiben érzi az új idők szavát és van bátorsága kifejezni táncával mindazt, amit meglát, amit átél, nem törődve azzal, megfelel-e a hagyományos felfogásnak vagy sem.

A ma esti, kitűnően összeállított program minden egyes száma az elmélyült, új csoport-táncművészetet képviseli. A mozdulat segítségével azt nyújtja, amit a kamarazene a hangok útján. Ennek a kamara-táncestélynek minden száma: „Induló“, „Bár 1934-ben“, „Waltzertrio“, „Ole“ spanyol néptánc, „Orosz táncdal“, „Balettparódia“ és a többi mind egységes és tudatosan felfelé lendülő mesteri kompozíció. Egyik a másikat emeli hatásban és koreográfiájuk, a csoportosítások változatossága, térbeosztása, harmóniája, teljes értékű művészi élvezetet nyújt. Az előadás külön érdekességét jelentik azok a táncok, amelyeket labdákkal és botokkal mutatnak be, xilofon, gong

és dobok kíséretében. A kivételes tehetségtű táncművész csoportjának bemutatkozását rendkívüli érdeklődés előzi meg.

CENTRAL : PREMIER!

„NEM VAGYOK ANGYAL!“

mondja Hollywood legújabb csillaga:

MAE WEST

És hogy mennyire igaz az amit mond, hét szeretőjével bizonyítja be.

Délután 3 órakor mérsékelt helyárak!

Jegyelővét!

SELECT :

A rendkívüli érdeklődésre való tekintettel, továbbra is műsoron tartjuk

IVAN MOSJOUKINE

nagyszabású keleti filmjét

„A HÁREM BORZALMAI“-t

8, 10, 15 és emeleten 20 leles helyárak.

D. u. 3 órakor mérsékelt helyárakkal: PINTY ÉS PONTY, IDEALIS HÁZASOK!

CLIVE BROOK

AZ ÉJFELI KLUB
SELECT

HIREK

A helyes táplálkozás titka

Noorden professzor, a táplálkozási kérdések egyik legnagyobb szakértője, érdekes előadást tartott a nagyközönség számára a táplálkozás általános kérdéseiről. Mindenekelőtt megállapította, hogy a kérdést ma sokkal nagyobb és sokkal tágabb körökre kiterjedő az érdeklődés, mint régen.

Az emberi szervezet egyik legfontosabb tulajdonsága Noorden professzor szerint az, hogy kitűnően tud alkalmazkodni az időjárási viszonyok által adott lehetőségekhez. Ez elsősorban emberi képesség, állatok között kevés a példa rá. Viszont éppen ez a képesség magyarázza meg, hogy mennyire nehéz olyan általános táplálkozási szabályokat föllátni, melyek az egész emberiségre nézve érvényesek. Az eszkimók például naponta 3-4 kiló húst is megesznek. Ez a nagymennyiségű hús azonban egyáltalán nem árt meg nekik s az eszkimót egyik legegészségesebb és legnagyobb ellentállóképességű fajnak lehet tekinteni. Nincs tehát kellő alapja annak az állításnak, mely az egészség megőrzésének érvével akarja megakadályozni az embereket a hús fogyasztásában. Beteg embereknél természetesen beleszólhat a hústáplálkozásba az orvos.

Ami a nyersételek élvezetét illeti, — mondta Noorden professzor — ez nem tanácsos abban a túlzott mértékben, ahogy ma divatból sokfelé hirdetik. Ne egyik senki olyan nyers ételt, amely neki nem izlik, mert az a nyereség, amit az illető étel nyers fogyasztása hozhatna neki, egyáltalán nem áll arányban a nem izletes nyers étel elfogyasztásával járó kellemetlenséggel.

Az emberek — mondta Noorden professzor — túlságosan sok sót fogyasztanak, ami komoly kárt okoz a szervezetüknek. Ezeket a károkat az orvos legtöbbször csak későn állapíthatja meg, ezért leghelyesebb, ha már megelőzőleg, elvből mérsékeljük a sófogyasztásunkat. A kenyeret, mint egészséges táplálékot, Noorden professzor erősen ajánlotta a hallgatóknak. Ugyanígy nagyon ajánlotta a tejet és különösen a sajtot. A sajt minden szempontból egyik legértékesebb élelmiszer s nem is drága.

Előadása további során sorra vette a fűszereket, melyek közül óvatosságot ajánlott a nagyon erős fűszerekkel szemben. Különösen a fokhagyma túlságos fogyasztásától óvta a hallgatókat és tiltakozott az utóbbi években elterjedt állítás ellen, hogy a fokhagyma gyógyszerül szolgálhat különböző betegségek, többek között az érlelmeszedés ellen is. Ebből az állításból egy szó sem igaz. Ellenben igaz az, hogy a fokhagyma egyike az egészségre legveszedelmesebb izanyagoknak.

— **IDÓPROGNÓZIS:** Felhősebb, de még száraz idő, déli szél, a hőmérséklet nem változik lényegesen. Távolabbi kilátások: Egy-két nap múlva nyugat felől esők.

— **Ileana hercegnő beszédét mond a Heimwehr möldingi gyűlésen.** Bécsből jelentik: A holnapi möldingi Heimwehr-gyűlés szenzációja Ileana királyi hercegnő beszéde lesz. A hercegnő ugyanis férjével: Habsburg Antal főherceggel hetek óta tagja a Heimwehr polgári szervezetének. Maga a főherceg elmondotta még, hogy úgy ő, mint az osztrák területen élő többi Habsburgok, a múlt hó közepe óta tagjai a Heimwehr-nek. Kijelentette a főherceg, hogy nem tartozik egyetlen legitimista csoporthoz sem és a Heimwehr-be azért lépett be, mert ezt hazafiúi kötelességének tartotta. Arra a kérdésre, hogy a Heimwehr-mozgalom Ottó trónra helyezését vonja-e maga után, megtagadta a választ. Végül annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a Heimwehr minden bizonnyal hazafias művet fog véghez vinni. A főherceg elmondotta, hogy Oberhollabrunnban megvette a Sonnenburg kastélyt és rövidesen egész családjával odaköltözik Mödlingből.

— **Két új görögkeleti püspöke van az országnak.** Bucurestiből jelentik: Ma délelőtt az uralkodó ünnepélyesen beiktatott két új görögkeleti püspököt: Nifon Craioveanul, aki a husi-i és Lazarescut, aki a caransebesi egyházközség vezetője. A beiktatáson a kormányt Tatarescu miniszterelnök és Angholescu közoktatásügyi miniszter képviselték.

— **Befejezték a nyomozást a sinaiai gyilkosság ügyében.** Bucurestiből jelentik: A sinaiai gyilkosság ügyében a nyomozás befejeződött. Badeson ügyész most készíti el a vádiratot, amelyet még bemutat Petroviciannak tábornok, katonai ügyésznek és ezután már nincs akadály, hogy a tárgyalást megtartsák. Lehetséges, hogy erre már a jövő héten sor kerül.

— **Bukás előtt áll Benes politikája** — Szüllő Géza szerint. Prágából jelentik: A képviselőház külügyi bizottságában Szüllő Géza beszédet mondott, amelyben rámutatott, hogy Benes politikája bukás előtt áll.

— **NYUGDIJOGOSULTAK A RÉGI MAGYAR CSENDŐRÖK IS.** Bucurestiből jelentik: Két elvi jelentőségű ítéletet hozott ma a Semmitőszék. Az egyik ítélet szerint a volt magyar csendőröknek is jogukban áll nyugdíjért folyamodni, a másik szerint pedig az esküt nem tett tisztviselők nem vesznek el nyugdíj jogosultságukat akkor sem, ha utólag hivatalt vállaltak. A pert meglindító levelet mindkét esetben Gyárfás Elemér dr. magyarpárti szenátor képviselte.

— **Értekezlet az aradi légikikötő érdekében.** Constantinescu Sándor, interimár-bizottsági alelnök, március hó 14-ikén délutánra értekezletre hívta össze Aradváros társadalmának hivatali és közéleti vezetőit. Az értekezleten az aradi légikikötő ügye került napirendre, amennyiben eldöntésre kerül, hogy az akciót a légikikötő érdekében, amelyre egyébként már félmillió lejt áldozott Aradváros nagyközönsége, továbbra is tegyenek sürgető lépéseket Aradváros vezetői. Az értekezlet előadója maga Constantinescu interimár-bizottsági alelnök lesz. A névreszló meghívókat a városvezetőség pénteken küldötte szét.

Woronoff Perzsiába utazik és ott tanulmányozza a hosszú élet titkát

Dr. Sergej Woronoff tanár legközelebb Perzsiába utazik, ahol a hosszú élet titkát akarja tanulmányozni. A megfiatalítási elmélet világhírű professzora már régóta tanulmányoz 6-perzsa munkákat és arra számít, hogy a Perzsiában élő, feltűnően magaskorú férfiakról és asszonyokról sokat fog tanulni. Perzsiában ugyanis nem ritkaság, ha valaki 140 éves kort ér el. Woronoff kijelentette, hogyha ez Perzsiában lehetséges, akkor valószínű, hogy európai vagy amerikai ember is elérhet ilyen kort.

— **Filmszínház lesz a megöcsült svéd királyi herceg.** Londonból jelentik: Bernadotte svéd királyi herceg, aki tegnap Londonban házasságot kötött egy berlini kereskedő leányával: Paczek Frikával, ma feleségével együtt Berlinbe utazott. Így tehát a fiatal pár megváltoztatta eredeti szándékát és a mézesheteket nem Olaszországban tölti. A herceg berlini tartózkodása idején tárgyalásokat folytat több német filmgyárral, amelyek szerződéssel kínáltak meg. A fiatal pár egyelőre nem látogatja meg a Nizzában üdülő svéd királyt. A mai stockholmi államtanácsban egyébként a svéd trónörökös bejelentette, hogy másodszülött fia polgári házassága következtében elvesztette trónörökös-i várományát, a hercegi címet és az ezzel járó összes előjogokat. A hercegnek jogában áll a dinasztia-nevét: a Bernadotte nevet viselni.

— **VAKMERŐ BANKRABLÁS AZ OKIRÁLYSÁGBAN.** Galatból jelentik: Galaton ma délben vakmerő rablás történt. A Chilovici bankházba beállított egy 30-35 év körüli férfit, aki bizonyos kölcsön-bónok ügyében akart a bankház igazgatójával beszélni. Az igazgató bevezette a fiatalembert a dolgozószobájába és kinyitotta a pénzeszekrényt, hogy a bönöket kivége. Ebben a pillanatban a férfi revolvert szegzett rá, betömte a száját és összekötözte, majd a pénzeszekrény satejából 108.000 lejt vett ki és ellépett. A megadott személyleírás alapján remélni lehet, hogy a rendőrség munkája gyors eredményhez vezet.

A királyi palota zenekarának monstre-hangversenye Aradon

Beszámoltunk arról a nagyszabású kultúreseményről, amelyben vasárnap este lesz része Arad zenei kulturát kedvelő közönségének. Vasárnap, március 11-én este a Kulturpalotában a királyi palota zenekara hangversenyez. A királyi palota nyolcvan tagú zenekarának karnagya: Egizio Masini alezredes. Az ő neve elég garancia arra, hogy a királyi palota zenekarával Európa egyik legjobb együttesét lesz módunkban élvezni.

Az udvari zenekar elsőrendű műsorral lép a közönség elé. Beethoven, A. Glazunov, C. Saint-Saens, Haydn és Enescu szerepelnek a műsoron. Mint szólista lép a közönség elé Papazoglu konzervatórium tanár, aki egyike a legnevesebb román művészeknek. Az első híradások nyomán, amely az aradi hangversenyről számolt be, olyan érdeklődés mutatkozott a jegyeket áruló Diecezana papirkereskedésben, hogy jegyek ma már csak korlátozott számban kaphatók. Az első három sor jegyei Balteanu kapitánynál a I. lovasdivízió irodájában vehetők át.

— **Munkáspárti vezetőség London élén.** Londonból jelentik: Ma hozták nyilvánosságra a londoni községtanácsi választások eredményeit. Eszerint a munkáspárt 69, a községi reformpárt (konzervatív párt) 55 mandátumot kapott, míg a liberálisoknak egy mandátumot sem sikerült szereznük. A községi reformpárt egy mandátumot nyert és 29 mandátumot veszített, a munkáspárt 35 mandátumot nyert és egyet veszített. A liberálisok 6 mandátumot veszítettek. Ez az első eset, hogy London város élére munkáspárti vezetőség kerül.

— **Forrong Spanyolország.** Madridból jelentik: Nagy szenzáció erejével hatott a déli lapoknak az a híre, hogy a hatóságok nagyarányú összeesküvést lepleztek le, amelynek élén monarchisták állanak. Az államcsíny vezére a régebben hasonló puccs miatt börtönbe vetett Sanjurjo tábornok lett volna. A főváros különböző helyein ismét bombarobbanások történtek. Valenciában és Castellonában a szállítómunkások sztrájkba léptek. Saragossában az egyetemeket be kellett zárni, mert a diákvargások kiujítottak. Barcelona mellett egy anarchista csoport azzal, hogy rendőri házkutatást végeznek, kirabolt egy kastélyt. A kastély lakói elmenekültek és így emberéletben nem esett kár.

— **Pénteken este folyt le a Bridge-szalomban a Lóránt Emánuel-emlékverseny második fordulója Arad 1934. évi bridge-bajnokságáért.** A verseny során a báró Andrányi-team nyert a dr. Fetterné-team ellen, a Fényes-team pedig a Teichner-team ellen. A Fényes és dr. Fetterné közötti legutóbbi versenyt a zsűri utólag döntetlennek nyilvánította. Ezt a versenyt tehát megismétlik. A helyezések jelenleg a következők: báró Andrányi-team 1 pont, Fényes-team 1 pont, Teichner-team 1 pont. A verseny legközelebbi fordulóját kedden este bonyolítják le a Lloyd-klub emeleti helyiségében.

Hitelesen fordít magyarból

T. Selaglan, az aradi törvényszék egyedüli magyar nyelvű hites tolmács- és fordítója.

Cím: Kereskedelmi Iskola földszintjén balra, első ajtó (Kulturpalota mellett.) 618

— **Malomigazgató borzalmas öngyilkossága.** Eszékéről jelentik: Feltűnést keltő öngyilkosság történt ma Eszéken. Krausz Zsigmond, az eskéi Unio-malom igazgatója követte el az öngyilkosságot és rövid szenvedés után meghalt. Az igazgató először mérget vett be, majd pedig föbe lőtte magát. Hozzá tartozói, akik a lövés zajára rohantak be a szobába, a kórházba szállították, azonban még mielőtt az orvosi beavatkozás megtörténhetett volna, kiszenvedett. Krausz Zsigmond öngyilkosságának oka ismeretlen, mert az igazgató levelet nem hagyott hátra. Az Unio-malom tudvalevőleg Horvátország egyik legnagyobb hengermalma.

— **Ag- és szívérelmeszedésben szenvedő egyéneknek a természetes „Ferenc József” keserűviz megbecsülhetetlen szolgálatot tesz azáltal, hogy a beltartalmat kiméletesen távolítja el.**

— **Belga sinautobuszok égtek el a Ganz-gyárban.** Budapestről jelentik: A Ganz-gyár műhelyében ma tűz ütött ki. A gyárban ma készült el egy sinautobusz, amelyet a belga államnak szállítanak. Az autobuszt terpentinnel le akarták mosni, de egy közelben dolgozó Davy-lámpájából szikra pattant ki, amely lángrobbantotta a terpentint és percek alatt az egész sinautó lángokban állott. A tűzoltók csak megészített munkával tudták a tüzet lokalizálni és a félig kész sinautót megmenteni. A kár százezer pengő.

Pilisiné kozmetika

Verbos-ház (Minorita-templommal szemben.) — Mindenféle szépségábrák szakszerű eltüntetése.

— **Az Aradi Atlétikai Club közgyűlését** e hó 11-én, délelőtt 10 órakor az A. K. E. Eminescu-parkban levő helyiségében tartja meg, melyre a klub tagjainak pontos és minél nagyobb számban való megjelenését kéri az elnökség.

— **Ma az alanti gyógyszertárak tartanak éjjeli szolgálatot:**

JANKA: Bulevardul Regele Ferdinand,
SZONDI: Str. Consistoriului,
WEISZ: Piața Avram Iancu.

— Aradi törvényszéki tanácselnök jogi előadása. Érdekes előadás lesz szombaton délután az aradi törvényszéken. Popescu János törvényszéki tanácselnök szombaton délután előadást tart a magánadósságok rendezésének jogi alapjáról, a harmadik szekció tanácsstermében. Az előadás délután, 5 órakor kezdődik és jogászörökben általános érdeklődés előzi meg.

— Kihallgatások egy sikkasztással vádolt volt aradi tisztviselő ügyében. Az aradi törvényszék második szekciója mára tüzte ki a tanukihallgatásokat Grieshaber Imre, a cluji Renner-börgyár volt aradi képviselője ellen. Mint ismeretes a cluji gyár feljelentette volt képviselőjét, akit az: zal vádolt, hogy a bevételek egy részét elsikkasztotta. Az aradi törvényszék két évi börtönre ítélte Grieshabert, akinek ügye a timisoarai Tábla elé került. A Táblánál azzal védekezett, hogy elszámolási viszonyban állott a gyárral és hogy a künnlevőségek nagyrészt neki sem sikerült beinkasszálni és az üzletfelektől váltói is vannak. A Tábla helyt adott a bizonyítási kérelemnek és elrendelte a tanukihallgatásokat, amelyeket mára tüzött ki a bíróság. A tanuk egyrésze azonban nem jelent meg, mire a törvényszék elhalasztotta a kihallgatásokat.

Tengerbe fulladt nászutján egy fiatal bécsi asszony

Linzből jelentik: Rudolf Schachinger itteni kereskedő nemrégiben nősült meg. Egy híres bécsi nagykereskedő leányát vette feleségül és azután a fiatal asszonnal együtt nászutra ment a Kanári-szigetekre. A fiatal pár nászutja szokatlan tragédiával végződött. A linzi kereskedő felesége fürdeni ment a tengerbe és fürdés közben a habokban lelte halálát.

— A meggyilkolt Lorenz zenészmester hagyatéka. Pénteken délelőtt az aradi anyakönyvi hivatal képviselőjében bizottság járt kint a meggyilkolt mureseli zenészmester, Lorenz Jakab házában, hogy az áldozat hagyatékát kiskorú fia javára felbecsülje. A hivatalos megállapítás szerint a ház 10.000 lej, a belső berendezés 1400 lej értéket képvisel. Meglepetést keltett, hogy Lorenzék lakásában a bizottság alig talált pár butordarabot. Az áldozat fiának gyámjával nagybátyját, Lorenz Pétert hozták javaslatba.

— Vasárnap zárul Tibor Ernő képkiallítása. Arad művelt társadalmának eseményt jelentett Tibor Ernő képkiallítása a Kulturpalota kistermében. A kiforrott tudású, nagytehetségű festőművész képei annyi finom hangulatot, színt és melegséget sugároztak azok szívébe, akik megtekintették tárlatát, hogy egyhamar nem tudják elfelejteni Tibor Ernőt és művészetét. Tibor Ernő vasárnap bucsuzik Arad közönségétől: kiállítása már csak vasárnap estig van nyitva és azok, akik eddig még nem keresték volna fel a tárlatot, saját érdekükben nem mulasztathatják el, hogy vasárnap estig ne látogassanak el a Kulturpalota kistermébe. Több festménye vásárlóra talált és így legutóbb két nagyszabású munkája: a „Kilátás műteremből” című csendélet s egyben uccarészlet, valamint „Városháza a hiddal” című oradeai látkepe marad Aradon, olyan vevők kezében, akik értékelni tudták Tibor Ernő kifinomult művészetét.

— Felmentett az aradi törvényszék egy sikkasztással vádolt volt aradi kereskedőt. Bergmann János volt aradi kereskedő került ma az aradi törvényszék elé, sikkasztással vádolva. A kereskedőt a brasovi Ageco-cég jelentette fel, amelynek Bergmann társtulajdonosa volt és a feljelentésben azzal vádolta meg, hogy az aradi ügyfelektől 350 ezer lej inkasszált, az összeggel azonban nem számolt el. Az ügy mai tárgyalásán Bergmann azzal védekezett, hogy elszámolási viszonyban állott a céggel s az inkasszált összeg járt neki. Miután állításait beigazolta, a bíróság felmentette a vád alól.

— Oratórium hangverseny a Minorita Kulturházban. Jelentős és magas színvonalú művészi zenéi esemény színhelye lesz március 25-én a Minorita Kulturház nagyterme, ahol Müttermüller József tanár, a minoriták érdemes karnagya, a régi patinás aradi zenekultura exponense fogja dirigálni Haydn híres nagy oratóriumát: „A Megváltó hét szava a keresztfán” című zeneművet. A nagypénteki liturgia ezen kimagasló, nehéz és zenei szépségekben gazdag alkotórészét egy 30 tagból álló vegyes kar fogja előadni nagy, kb. 40 főből álló zenekari kísérettel. Arad zene-szerető publikuma érdeklődéssel néz a szép és érdemes művészi magaslattu teljesítmény elé.

— Adóbónok érkeztek az aradi rendőrség számára. Az aradi pénzügyigazgatóság főpénztárához tegnap 700.800 (hétszázhetvenöt ezer) lej összértékben különböző címletű adóbónok érkeztek, a melyekkel az állam a rendőrség 1931. évi elmaradt illetményeit egyenlíti ki.

— Új orvosnő. Kovács Mancit a párisi egyetemen f. évi február 18-án kitűnő eredményekkel orvosnő avatták. A fiatal, 25 éves orvos Kovács István siclaui kereskedő leánya.

— Félmillió nyeremény Arad megyében. Ismét Arad felé mosolygott a szerencse szeszélyes Istenasszonya. Azaz pardon, inkább Arad környékét látogatta meg ezuttal a jószerecsse, amennyiben az egyik aradkörnyéki nagyközségben él az a boldog halandó, aki közel félmillió lejt nyert az állami osztályosorsjátékon. Sándor Iván sorsjegybizományi irodájában vásárolta a szerencsés órában született ember sorsjegyet, amely megszerelte számára a biztos megélhetést, zavartalan öregkört. A félmilliót nyert sorsjegy 71.833. számot viselte s egynolcad részével játszott az arad megyei lakos, akinek nevét és közelebbi címét egyelőre, a nyertes beleegyezése nélkül nem árulhatjuk el. Mindenesetre biztató tudat a mai küzdelmes, kemény világban az, hogy néha felénk mosolyog váratlanul a szerencse szeszélyes Istenasszonya.

— Csalásért elítélt arad megyei gazdák. Volkersdorfer Antal és Wolf Imre semlaci gazdák csalással vádolva állottak ma a bíróság előtt. Az aradi törvényszék második szekciójának Popescu Ciugudeanu-tanácsa ítélkezett felettük, míg a vádat Vulpe Constantin főügyész képviselte. A vád szerint a két vádlott 1933. januárjában meglátogatta özv. Faur Elenát, akinek egy hold földet ajánlottak megvételre. Wolf Dunai Mihály gazda néven szerepelt és el is adta 6100 lejért — Dunai földjét. Megcsinálták a szerződést, az özvegy kifizette a pénzt és amikor át akarták venni a földet, derült ki a szélhámosság. A vádlottak beismerték tettüket, mire a bíróság öt-öt havi börtönre és 100—100 lej pénzbüntetésre ítélte őket, azonkívül kötelezte az elítélteket a 6100 lej visszatérítésére. A vádlottak fellebbeztek.

— Ítélet egy autóbírság ügyében. Vajda István engelsbrunni lakos nem fizette ki autódaját a tulajdonában levő teherautó után és ezért az aradi pénzügyigazgatóság 3750 lej bírság fizetésére kötelezte. Vajda fellebbezett az aradi törvényszékhez, amely ma tárgyalta az ügyet. Az autótulajdonos azzal védekezett, hogy kocsiját már leállította, különben sem áll módjában kifizetni az adót, mert nincs pénze. A törvényszék nem fogadta el az érvelést és kötelezte a bírság kifizetésére.

— Az állami osztályosorsjáték 5-ik osztályának huzási eredményei 1934. március 9-én, a 10-ik huzási napon. Ötmillió lejt nyert a 71833 számú sorsjegy. Százötvenezer lejt a 60989. Hetvenezer lejt a 42634. Ötvenezer lejt a 475. Huszezer lejt a 20857. 53569, 60785, 68172 és még 1617 nyeremény 15.000 lej és 5.500 lej között. Össznyeremény 30200. Kisorsolva 16250. kisorsolandó még 13950 nyeremény és az 5.000.000 lejes jutalom, vagy 5 jutalom a 1.000.000 lej. A huzás 1934. március 26-ig tart.

— Az Aradi Háztulajdonosok Szindikátusa március 11-én, délelőtt fél 11 órakor tartja ez évi rendes közgyűlést a „Fehér Kereszt” nagytermében, melyre ugy a tagokat, mint a nemtagokat tisztelettel meghívja. Esetleges indítványokat bárkitől elfogad. Az elnökség.

Hétlőn, március 12-én este 7 óráig

lehet még jelentkezni a március 17-én este induló

Arad-bucurestii filléresgyorsra.

A jegy ára oda-vissza 550 lej a III. és 770 lej a II. osztályon.

A részvételi díj befizetésénél mindenki pontosan megszámozott helyet kap.

A bucuresti-i Splendid Hotelban (Calea Victoriei) előre rezerválható a szoba: 1 személyes 100 lej, két személyes 180 lej kiszolgálással együtt. Beiratkozások a 926

Wagons-Lits—Cook Menetjegyirodában
Arad, Minorita-palota.

JURANIA TELEFON: 480.

MA, szombaton 8, 5, 7 $\frac{1}{2}$, 9 $\frac{1}{2}$ órakor
Legolcsóbb helyárakkal Lei 6, 8, 10, 15.

ANNY ONRDA és
VLASTA BURIAN legjobb filmje
A postás fiu és a huga!

Két órák falenzetű nevetés.
Kisérő műsor: Dr. Pop C. István temetése és Két Mikimaus film.

Vasárnap d. e. 11 órakor kitűnő kettős műsor:
Szerelmeskedés. Magda Schneider. Paul Hörbiger. **Táncos huszárok,** Gretl Theimer. Verebes Ernő.

Jön: **Ne váljunk el!**

— Credo-gyűlés. Az aradi Credo-egyesület vasárnap, március 11-én délelőtt 11 órakor tartja március havi összejövetelét a Minorita-rendház nagytermében, melyen az előadói tisztelet Stein József Credo-tag fogja betölteni, Credo-tagok által bevezetett vendégeket szívesen látnak.

— Képviselőlet állít fel Aradon Középeurópa legtökéletesebb szanatóriuma. Budapestről jelentik: Középeurópának ma kétségkívül legtökéletesebb és legmodernebb szanatóriuma a budapesti „Fasor-szanatórium”, amelyet tudvalevően báró Herczel professzor alapított és amely sebészeti, szülészeti, belgyógyászati és idegosztályán a legtökéletesebb felszereléssel áll a gyógyulást keresők rendelkezésére. Az intézet évtizedek óta a legmagasabb főúri családok szanatóriuma, emellett azonban — számolva a mai súlyos gazdasági viszonyok követelményeivel — legutóbbi elhatározásával lehetővé tette, hogy a polgári középosztály tagjai a közkórházi különszobák árértékéért kapják itt meg a tökéletes szanatórium minden szolgáltatmányát. Arra való tekintettel, hogy Aradról és környékéről egyre több páciens keresi fel a „Fasor-szanatórium”-ot, az intézet vezetősége elhatározta, hogy városunkban külön kirendeltséget állít fel. A kirendeltségnek — amelynek felállításáról még beszámolunk — az lesz a hivatása, hogy a műtetre szoruló, vagy gyógyulást kereső közönségnek minden tekintetben kimerítő felvilágosítással szolgáljon. A „Fasor-szanatórium”-nak ezt az elhatározását természetesen a legnagyobb örömmel üdvözljük.

Okori aranykincseket találtak Róma közelében

Az olasz főváros közelében végzett régészeti ásások, amelyek a többek között felszínre hozták Capesa ókori etruszk várost, legutóbb igen értékes női szobrokat tártak fel. Ezek a szobrok feltűnnek pompás alakzatukkal és kétségkívül a Kr. e. időkből valók. A további ásások során egy kazettát találtak a régészek, amelyben kitűnő állapotban levő aranytárgyak voltak. Ezek a kincsek a római és a bizánci korszakból valók. A leletek közt pompás ékszerek vannak és ezeket mind a római régészeti muzeumban helyezték el.

— Hosszu hetek lázas munkája után ma este az Iparos Otthon összes termeiben tartják meg az EKE aradi turistái első táncos teaestélyüket, mely iránt városszerte nagy az érdeklődés. Az agilis rendezőség minden lehetőt elkövetett, hogy ezen első estélyük a résztvevőknek feledhetetlen legyen. Az elvégzett előkészítés után joggal merjük állítani, hogy az idei bál szezon egyik legsikerültebb táncestélye ez lesz. Uriasszonyok és urleányok egymást felülmulva igyekeznek a büffé-, cukrászda- és italsátorban elsőrangú holmikát kiszolgálni. A tánckedvelőknek megnyugtatóul szolgálhat, hogy egy elsőrangú jazz-band és cigányzenekar nyújtja a legjobb zenét. Az estély szenzációja a tombola lesz. Akik a büffé, vagy cukrászda részére ételket és italokat ajánlottak fel, szíveskedjenek azokat szombaton este 5—7 óra között az Iparos Otthonba elküldeni.

— Áramszünetelés. A villanytelep igazgató-sága értesíti a nb. fogyasztóközönséget, hogy nagyobb mérvű javítások miatt f. hó 11-én, vasárnap — kedvező idő esetén — az áramszolgáltatás szünetelni fog. Reggel 8—12 óráig: Calea Aurel Vlaicu, Sega, Gal, valamint Pecica és Rovine községekben.

— A „Reklámélet” legújabb száma Balogh Sándor vezércikkét közli a nagy gyárak és iparvállalatok propaganda-tevékenységének hiányáról. Ligeti Kornél a reklámról a gyufaskatulyán, dr. Vajda István a kliséről, dr. Barinkay Ferenc plakátról ír. Külön rovata van Balogh Sándor kitűnően szerkesztett lapjában a kirakatnak, mely határos kirakatképeket mutat be. Objektív kritikák, tippek, ötletek emelik a lap értékét. Előfizetési ára egy évre 530 lej. Kiadóhivatal: Budapest, V., Bálvány ucca 12. Kérjen mutatványszámot!

Fordította: MÄRÖSI RUDOLF (26)

Írta: Dr. KARL KINDERMANN

Vádbeszéd a G. P. U. ellen

A tárgyalás hetedik napja újabb szenzációt hozott. Heinz Neumannt, a komintern német szekciójának vezetőjét hallgatták ki. Neumann is a német fascizmusról tartott előadást és heves támadást intézett a szociáldemokraták ellen s olyan zavaros módon beszélt a németországi viszonyokról, hogy az ember elmebetegnek tarthatta volna. Délután Krylenko tartott hosszú beszédet. Mindannyiunk gyors kivégzését követelte és kijelentette, hogy ez a per leplezte a nemzeti-szociálisták és velük szövetségelt (?) szociáldemokraták titkos terveit és az orosz nép ezekután tisztában lehet azzal, mit tartson Németországról.

Kimondott propagandabeszédet tartott az ügyész, aki többek között „a letiport burzsoázia utolsó erőfeszítéseiről” emlékezett meg, majd heves kitételek közepette vette védelmébe Ditmart. Őt a lelkiismeretlen burzsujok áldozataként mutatta be, Wolscht ellenben — nézete szerint — elszánt desperádó, revolverhős, akinek halála a szovjet eszme érdekeit szolgálja. Velem röviden végzett, amennyiben közölte, hogy „teljesen hasznavehetetlen vagyok a társadalom szempontjából” és ezért kell engem agyonlővetni. Mindhármunkra nézve agyonlővetést javasolt, még Ditmarnál sem tett kivételt.

— Véleményem szerint inkább többet kell tennünk egy-két lépéssel biztonságunk érdekében, mint kevesebbet. Az utóbbi tulságosan veszélyes lenne.

Ozep ügyvéd szólalt fel ezután Ditmar védelmében és mindössze tíz percig beszélt. Mit mondhatott a G. P. U. ügynöke? Felolvasott néhány mondatot Lenin és Trockij munkáiból, beismerte, hogy a tárgyalás során Ditmar bűnössége teljes beigazolást nyert, azonban a proletáriátus kegyelmét kérte védené számára.

A nyolcadik nap az én védőbeszédemmel kezdődött. Biztos voltam abban, hogy élve nem kerülhetek ki ebből a szituációból és ezért elhatároztam, hogy semmire sem leszek tekintettel és a legkíméletlenebb módon leplezem le a G. P. U. módszereit. A védőbeszédem tulajdonképpen — vádbeszéd volt. Lelepleztem mindazokat a manipulációkat, amelyekkel meg akartak környékezni, a fenyegetéseket, amelyekkel elárasztottak, az ígéreket, amelyeket tettek, hogy egy Németország-ellenes akcióhoz megnyerjenek, az álkivégzéseket... mindent, amivel hónapok óta kiroztak, a nyilvánosság elé tártam. Még ma is csodálkozom azon, hogy nem szakítottak félbe. De nem teheték, külföldi újságírók, diplomaták voltak ott, botrány nélkül nem lehetett volna meggátolni beszédemben. A Cseka vezérei mozdulatlanul ültek helyükön, de kezük idegesen babrált az aktákon, a helyzet rendkívül kellemetlen volt számukra. Én pedig semmivel sem törődtem, meggyőződéssel folytattam lélekbelemelő védőbeszédemet, anélkül, hogy a következményekre gondoltam volna.

Most utólag be kell vallanom, hogy csalódtam. Egyetlen külföldi újságíró sem merete tovább adni lapjának teleplezéseimet. A tudósítók tisztában voltak azzal, hogyha egyetlen sort irnak mind arról, amit ott elmeséltem, kiutasítják, vagy esetleg le is tartóztatják őket. Néhány berlini lap tett csak célzásokat védőbeszédemre, de nagyon homályosan. Végül követeltem, tereljék az egész bűnpört diplomáciai utra és ha valakit mindenképpen agyon akarnak löni, végezzék ki Rosenfeldet, Hoffmant és Baumant, akik hamisan vallottak.

Utánam Wolscht szólalt fel, aki néhány szóval ártatlannak vallotta magát. Krylenko replikája szintén rövid volt. Fenntartotta vádját és mesének bélyegezte mindazt, amit előadtam. Kérte a bíróságot, ne befolyásoltassa magát a G. P. U.

állítólagos módszereiről elmondott hazugságaim által. Patologikus hazudozónak mondott, akinek egyetlen célja: a „korrekt” módon működő G. P. U. kompromittálása.

A csata véget ért, most már csak néhány formalitás volt hátra. Kialátszóan fáradt voltam, már nem is törődtem azzal, ami következik. Ez a nyolc nap annyira tönkretett idegileg, hogy további harcra aligha lettem volna képes. S valahogyan azt vettem észre, hogy Wolscht hasonlóan érez. A közönség hangulata érdekelt, úgy láttam, hogy az oroszokra nagy hatást tett Krylenko határozottsága és csupán a külföldi újságírók és diplomaták voltak azzal tisztában, mennyire igaz

Katholikus jársasutazás a Szentföldre (Palesztinába) 1934. húsvétjára.

Dr. Ci: ar bucaresti hercegérsek protektoratusa alatt álló utazásunkat a katolikus hívők figyelmébe ajánljuk. Igen olcsó részvételi díjak. Szenzációs kirándulások. Nagyszerű teljesítmény. Konstantinápoly, Athén és Egyiptom olcsó megtekintési lehetősége. Indulás Constanca-ból márc. 26, ápr. 8. és ápr. 9. — információk, prospektusok kizárólag a

SERVICIUL MARITIM ROMAN (Román tengerhajózási vállalat) aradi képviseleténél:

Künstler utazási és vizumirodában

Arad, Bul. Reg. Maria 24.

minden, amit a G. P. U.-ról mondtam. A hiszékeny oroszok inkább a G. P. U.-nak hittek — vagy legalább is úgy viselkedtek, mintha annak hittek volna. Lehetséges, hogy belső meggyőződésük mást mondott, de ki meri Oroszországban meggyőződését nyilvánítani, ki mer a rabszolgák hazájában a hajcsárok ellen fellázadni...?

SPORT KÖZLÖNY

A fővárosi egyesületek összevásáraolják a pályaválasztó jogokat

A Venus megvette a Brasovia rendezési jogát. — Az Unirea-Tricolor minden meccsét otthon rendezi

Jelentettük már, hogy az Unirea-Tricolor minden pályaválasztó-jogot összevásárolt, így minden meccse a fővárosban lesz. Legújabbban a Venus is bejelentette a szövetségnek, hogy a Brasovia elleni bajnoki meccsét, mely május 20-ra volt Brasovban kitűzve, kölcsönös megegyezés folytán Bucurestiben fogják lejátszani. Az Unirea-Tricolor után most már a Venus is igyekszik minden bajnoki meccsét lehetőleg Bucurestiben lejátszani, hogy ezzel is növelje esélyeit a tavaszi évadban. A bucaresti-i egyleteknek természetesen nagyon könnyű dolguk van az erédlyiekkal szemben, hiszen pénzzel már mindent meg lehet oldani. Ez pedig elég áll rendelkezésükre a fővárosiaknak. Így a Brasovia 25.000 lejért adta el pályaválasztó jogát, ami egyáltalában nem mondható megfelelő anyagi ellenszolgáltatásnak azért a tényért, hogy a Venus bebiztosítsa esélyeit.

A Venus egyébként jelenleg sokkal nagyobb halra horgászik és ha az előjelek nem csalnak, minden bizonnyal sikerrel. Már hosszabb ideje tárgyal az Universtitateával hasonló értelemben és az egyetemiek hajlandóknak is mutatkoznak április 5-én Bucurestibe menni. Ezt annál könnyebb szívvvel is megtehetik, hiszen ősszel már egyszer alaposan elverték a volt bajnokot saját otthonában. Ugy tudjuk, hogy a Venus 80 ezer lej hajlandó fizetni ezért a clujiaknak, de kérdés, hogy ennyiért hajlandó lesz-e az Universtitatea átadni a rendezési jogát. Ezekután azonban senki se csodálkozzék azon, hogy a bajnoki tabella évvégi átvizsgálása után a bucaresti-i egyesületek aránylag igen jó helyeken fognak állni.

Ma már nem elég csak futballozni tudni. Pénz is kell hozzá, ami még tudást is pótolhat, még hozzá sok pénz...

Bódi és Tóth vezetnek a góllövő-listán

Az aradkerületi I. osztályu bajnokság góllövő listáján Bódi és Tóth 9-9 góllal vezetnek. Mögöttük szintén holtversenyben következik az Unirea Mayerja és az ATE balösszekötője, Metz. Itt közöljük a kimutatást:

9 gólos: Bódi Transylvania, Tóth ATT.
8 gólos: Mayer Unirea, Metz ATE.
7 gólos: Kántor Hakoah, Bella; ATE.
6 gólos: Barbu I. Olimpia-PTT, Körösladányi ATE.

5 gólos: Cucula ATE, Perneki AAC.
4 gólos: Fritz ATE, Török AAC.
3 gólos: Simon AAC, Mihájlovits Transylvania, Seps Hakoah.

2 gólos: Matyók AAC, Kovács AAC, Janovits AAC, Szabó II. Unirea, Ujj II. Unirea, Kabáth Unirea, Filimon Transylvania, Mánits Transylvania, Rosenbach Hakoah, Bogotianu II. Soimi, Botos Tricolor.

1 gólos: Szabó Béla AAC, Kitzinger Unirea, Heretik Unirea, Rohan Olimpia-PTT, Borlea Olimpia-PTT, Nemzoczky Transylvania, Ivanov Transylvania, Grünfeld Hakoah, Deutsch Hakoah, Christolovean Soimi, Dragulescu Soimi, Popian Soimi, Demian Soimi, Hönig I. Tricolor, Varga Tricolor, Morar Tri-

color, Hollóssy Tricolor, Halazsa Tricolor, Savoju Soimi.

Öngólos: Meret Soimi, az AAC ellen. Groza Olimpia, az Unirea ellen. Bermoser Olimpia, az ATE ellen. Vesescu Soimi, az AAC ellen. Gábor Transylvania, az ATE ellen. Posztós Hakoah, az Olimpia ellen.

O Sepi mérnök vezet a NAC—Gloria-CFR mérkőzést. A vasárnap Aradon lebonyolításra kerülő NAC—Gloria-CFR mérkőzésének bírója Sepi Silvius mérnök lesz.

O Ezer szerb kiránduló a bucaresti-i válogatott meccsen. A román futballszövetségnél fent járt az egyik jugoszláviai utazási iroda megbízottja, aki 1000 jegyet vett át a május 6-ikán Bucurestiben lejátszásra kerülő Jugoszlávia—Románia mérkőzésre. Ime a sport propagatív értéke...

O Junius végén lesz a kisantant futballtornája. Lengyelország, Jugoszlávia és Csehszlovákia bevonásával, junius végén fogják Bucurestiben megrendezni a kisantant futballtornáját, amely ellen máris erősen tiltakoznak a sportvezetők.

Indián védjegyű originál **Syracuse** csapágyfém felülmul minden más csapágyfémet, kapható az ország minden nagyobb műszaki és vaskereskedésében

Különvonat az AMTE—Tricolor- és AMTE—Venus-meccsre

Ismeretes, hogy a timisoarai Kinizsi akciót indított, hogy drukkereit olcsón felvihesse Bucurestibe, ahol 18-án a Venus ellen meccsel. Most ebbe az akcióba belekapcsolódott az AMTE is. Ugyanis Adler Tibor mérnök, az AMTE ügyvezető elnöke, érintkezésbe lépett a „Filléres Vonat” rendezőivel és megállapodott abban, hogy az AMTE drukkerei szintén ezzel a vonattal utaznak. A Kinizsi—AMTE sportvonata szombaton, 17-én éjjel indul Aradról és vasárnap hajnalban érkezik Bucurestibe, ahonnan egy órai ut Ploesti, ahol 18-án az AMTE az ottani Tricolorral mér össze erejét. A meccs után a drukkerek a csapattal együtt utaznak Bucurestibe, ahol olcsó szállásról és ellátásról a csapat menedzsere, Czégka Tibor, az AMTE futballszakosztályának vezetője gondoskodik. A Venus elleni mérkőzésre kedden kerül sor és ennek lebonyolítása után, kedden este indul a sportvonat vissza, úgy, hogy a kirándulás résztvevői szerdán reggel itthon lesznek. Maga az utiköltség Bucuresti-ig 550 lej, amihez plusz járul a Bucuresti—Ploesti közötti kedvezményes jegy ára. A jelentkezéseket csupán keddig fogadják el, annak fenntartásával, hogy kevés jelentkező esetén az indulást lemondják. Mindennemű felvähágozítással a Waggon Lits szolgál.

Nagy érdeklődés nyilvánul meg a vasárnapi bajnoki mérkőzések iránt

A kerületi bajnokság során, vasárnap fogják lebonyolítani a második fordulót, ami iránt, — tekintettel a vasárnapi nívós küzdelmekre — érthetően nagy az érdeklődés. Az elmúlt vasárnap lejátszódott összecsapások megmutatták, hogy csapataink jól felkészültek az évadra. Most az Unirea a Transyvániával kerül össze. Ez a mérkőzés heves küzdelmet fog hozni. A papirforma az éllavas Transyvánia győzelmét jósolja, de a Transyvániának ugyancsak meg kell majd dolgoznia a pontokért. A Tricolor és az ATE közötti mérkőzés győztesét az ATE-ban látjuk, annak ellenére, hogy a Tricolornak sikerült maga alá gyűrnie a Hakoah együttesét. Az Olimpia-PTT és az AAC közötti összecsapás, az AAC sima győzelmét eredményezheti, — azonban a futball szerencsejáték... A Hakoah és a Soimi mérkőzés győztese előreláthatólag a Hakoah lesz.

A II. osztályban nagy érdeklődéssel kísért meccs kerül sorra. Itt a Crisana—Titanus, Victoria—VMSE, Fortuna—Juventus és Vulturul—Banatul mérkőzések állanak az érdeklődés homlokterében.

O Kombinált gyalogos. és kerékpáros-versennyel nyitja meg a Román Kerékpáros Szövetség aradi alosztálya a kerékpárosok ezévi szezonját. A versenyt, melyet már külföldön és Bucurestiben is régen üznek, vasárnap délelőtt pontban fél 12 órakor indítják a Gloria-CFR pálya előtt. A marosparti töltés irányában, melyen gyalog szaladva, a vári hidig, a Bul. Carol-köruton, az Administratia Financiarraig kerékpáron, innen ismét gyalog a Strada Bucurig halad a verseny. A Strada Bucurnál ismét gépre szállva folytatódik a küzdelem, a Gloria-pálya előtt lévő célíg. A versenyen az összes kerékpáros versenyzők indulhatnak és győztese a „ciclo cross pedestru” Arad kerületi bajnoka lesz.

Budapestre utazó olvasóink figyelmébe!

Az „Aradi Közlöny” Budapesten a következő újságárosoknál kapható:

A „Hungaria” nagyszálloda újságárosánál.

A „Carlton” szálloda újságárosánál.

A Keleti pályaudvar főosarnokában levő nagy újságbódóban.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Harc kezdődött a jelenlegi és a volt pénzügyminiszter között

Izgalmas vita a pótdadó törvénytervezetének parlamenti bizottsági ülésén — Madgearu a globálisadó mellett kardoskodott —

Bucurestiből jelentik, hogy a képviselőház törvényelőkészítő pénzügyi bizottsága Pop képviselő elnöklété alatt izgalmas lefolyású ülést tartott, amelyen Slavescu pénzügyminiszter előterjesztette az egyenesadók egységesítéséről szóló törvénytervezetet és részletesen foglalkozott a globálisadó eltörlésével, valamint az annak helyére lépő új pótdadóval, amiről már több cikkben számoltunk be. Slavescu szerint a globális-adóval szemben a pótdadó könnyítéseket tartalmaz. Rámutatott még arra, hogy teljesen egyszerűsítik az adó-megállapítást s csupán néhány adózó kategóriának kell vallomást benyújtani, mert az adóvallomások kezelése, elintézése óriási munkát igényel.

— Bucurestiben 22 adóhivatal van, amelyek 240 ezer globális adószámlát (rolt) tartottak nyilván, a most életbelépő új rendszer mellett azonban csak 7500 roljuk marad a bucaresti-i adóhivataloknak. Egyszerre állapítjuk meg a jövedelmi és a pótdadót is. Csak a kereskedők, nagyvállalkozók, részvénytársaságok stb. jövedelmei után kirovando adóra kell vallomást benyújtani. Most meg kell cáfolnom azokat a téves híreket, amelyek azt állították, hogy az új pótdadó súlyos teher lesz a fixfizetésűekre. Konkrét esetek igazolják, hogy csak néhány lejjel emelkedik egy jó jövedelmű tisztviselő adója, már pedig ez igazán nem nagy teher, 1931-ben 910 ezer személyt fizetett globálisadót, tehát ennyi esetben kellett az adót kivetni. Ez igazán nehéz volt. A csaknem egymillió globális adózóból 820 ezer személy 100 ezer lejen aluli jövedelem után adózott (91 százalék), tehát csak 90 ezer személynek volt évi 100 ezer lejnél nagyobb jövedelme. Ezután egyszerűbb lesz az eljárás és átlag alacsonyabb a személyi adó.

Madgearu volt pénzügyminiszter közbeszólt, hogy a globális-adót helyettesítő új pótdadó súlyosabb a fixfizetésűekre, mint a globális-adó volt. Például, akinek 60 ezer lej évi jövedelme van, az 270 lejjel fog évente több pótdadót fizetni, mint globális-adót.

Ezután Slavescu és Madgearu között hosszadalmas vita indult meg a pótdadó kiszámítása körül, mert mindketten azt akarták bizonyítani, hogy az ő számításuk helyesebb. — Az Ön számítása teljesen téves — kiáltotta Madgearu, amire Slavescu megjegyzést tett.

— Ön durván türelmetlenkedik és kijelentem, ha a bizottsági ülésen nem fogadja el a felvilágosításokat, kénytelen vagyok a sajtó nyilvánosságát igénybevenni.

Pop elnök csillapító szavai után újból adószámítási vita kezdődött a jelenlegi és a volt miniszter között arról, hogy egy 60 ezer lej és egy 108 ezer lej évi jövedelmű tisztviselő adója mennyivel növekedik az új pótdadó rendszer alapján. Slavescu beismerte, hogy némileg emelkedik az adó, de ez csak néhány lejnek felel meg, ami a tisztviselőknél még most sem számít. Ne folyadjon tehát a volt pénzügyminiszter ur a demagógia eszközeihez.

— Ez gyanúsítás, ne használjon ilyen kifejezéseket, nem vagyok demagóg! — kiáltotta Madgearu. — Fentartom, hogy a fixfizetésűek adóját növeli a pótdadó, amelyből mindössze évente 80 millió lejjel kap többet az állam, mint a globális-adóból, már pedig ezt a 80 millió lejt a nagyjövedelműeknél is megtalálhatná a kincstár. Nem kellene a kis egzisztenciákat újabb adóval terhelni. Ha nincs adóvallomás, akkor feleslegesen az adó-kivető-bizottságok, amelyek évente 24 millióba kerülnek. Miért nem osztatja fel azokat a pénzügyminiszter ur? Az ön rendszere antiszociális és mindaddig az is marad, amíg más pénzügyi

tisztviselőkkel nem pótolják a mostaniak egyrészt. Önre hárítom a demagógia vádját.

— Nem hallgatjuk tovább, vonják meg tőle a szót — szölköztek közbe a bizottsági tagok.

Madgearu: Ha megvonják tőlem a szót, párt-hiveimmel együtt itthagynom a bizottságot. Indítványozom a globális-adó további fenntartását.

A törvényelőkészítő bizottság még nem határozott, mert holnap folytatja az ülést.

= **Hivatalos árfolyamok.** Zürichi jegyzés: Bucuresti 3.05, Berlin 122.72 és fél, New-York 3.9 és háromnegyed, London 15.72, Páris 20.37 és fél, Milánó 26.52 és fél, Prága 12.48, Belgrád 7, Bécs 73.28 (56.40).

= **A szenátus elé terjesztették a Kereskedelmi és Iparkamarák átszervezési törvényjavaslatát.** Bucurestiből jelentik: A kereskedelmi miniszter a szenátus elé terjesztette a kereskedelmi és iparkamarák átszervezéséről szóló törvényjavaslatot, amely szerint már április 1-től kezdve, husz kerületi kamara fog működni, amelyek között az aradi is szerepel, a megmaradó kamarák megszűnnek, illetve osztálykamarákká alakulnak át. A kamarai tanácsokat felosztatják és az új választásokig átmeneti bizottság kerül az élükre.

= **Még nem készült el az új kontingens behozatali szabályzat.** Bucurestiből jelentik, hogy a gazdasági tanács Teodorescu kereskedelmi miniszter elnöklétével ülést tartott, amelyen áttanulmányozták a tavalyi import adatait, a vámbevételeket és a kontingens behozatali új szabályzat elkészítéséhez szükséges egyéb statisztikai adatokat. Az új rendszerről még nem történt döntés és ez csak néhány nap múlva várható.

— **A mikalakai autbuszjáratok közeget-vám-átalánya.** A mikalakai autbuszjárat bérleje, Feier István, kérte a városvezetőséget, hogy redukálja a város a vidéki kocsijáratának közegetvámját. A városvezetőség Feier kocsijai után egyenként, évente 2000 lejes közegetvám-átalányt szavazott meg.

= **Március 15-ikén életbelép a román—cseh új kereskedelmi egyezmény.** Bucurestiből jelentik: Seba, Csehszlovákia bucaresti-i követe, tegnap látogatást tett a külügyminisztériumban, ahol behatóan áttanulmányozta a román—cseh csereráru forgalom adatait és kijelentette, hogy a múlt hónapban megkötött új kereskedelmi egyezményt, — amely tudvalevően Románia számára 20 százalékos kedvezményt tartalmaz, — soronkívül ratifikálni szeretné, hogy március 15-ikén életbelépjen az új konvenció. A kormányhoz közelálló gazdasági körök véleménye szerint, az új egyezmény megjavítja számukra a román—cseh külkereskedelmi mérleget, amely hosszu ideig aktív volt Románia javára, de 1933-ban 436 millió lejjel passzívává vált. 1933-ban egy milliárd 103 millió lej értékű árut hoztunk be Csehszlovákiából és csak 667 millió lej értékű cikkeket exportáltunk oda.

— **Az aradkörnyéki autbuszjáratok bérleji azzal a kéréssel fordultak a városvezetőséghez, hogy engedélyezzék számukra a Fekete Bárány-szálloda előtti standjuk megváltoztatását.** A városvezetőség hozzájárult ahhoz a javaslatához, hogy a vidéki autbuszjáratok kocsijai ezentul a Strada 11. Decemvrie elejére, régi állomáshelyükre költözhessenek vissza.

Vasárnap tartja közgyűlését az aradi Iparosok Temetkezési Csoportja

Arad iparossága általános érdeklődéssel tekint az Aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja vasárnap délelőtti folytatólagos közgyűlése elé. A két hét előtti közgyűlés tudvalevőleg nem tudta letárgyalni az egész tárgysorozatot és ezért úgy döntöttek, hogy a folytatólagos közgyűlést e hó 11-én, vasárnap tartják meg. Ennek a közgyűlésnek napirendjén az alapszabályok módosítása, illetve szabatosabb szövegezése szerepel, mert annak egyik szakasza félremagyarázásra ad alkalmat. Az eredeti és jelenleg is érvényben levő alapszabályok értelmében ugyanis ezer tagonként 800 haláleset utáni járulékot kell befizetni. Ez természetesen maga után vonja azt is, hogy például minden kétezer tag után csak 800, hanem ennek kétszerese, 1600 haláleset után fizessék be a járulékokat. Az alapszabályok előírása szerint a befizetett járulékokból 20 százalékot levonnak. Ennek fele, vagyis 10 százalék megy adminisztrációs költségekre, másik felét pedig a tartalékalap javára fordítják. Tekintettel arra, hogy minden ezer tag csak 800 haláleset után fizet járulékot, a fennmaradó 200 tag temetkezési segélyét az így tartalékoltságból fizetik ki. Abban az esetben tehát, ha a kétezer tagnak is csak 800 haláleset után kellene fizetnie a járulékot, akkor nem 400, hanem 1200 tag haláluzási segélyt kellene a tartalékalapból kifizetni, ami viszont lehetetlen.

Az alapszabályok szabatosabb megszövegezése, illetve ennek a kérdésnek végső tisztázása a vasárnapi közgyűlésen történik meg. A közgyűlés iránt általános érdeklődés nyilvánul meg, annál is inkább, mert az aradi iparosság egyik legfontosabb intézményéről van szó, amely eddigi működése alatt valóban szép eredményeket mutatott fel: 9 év alatt 19 millió lej temetkezési segélyt fizetett ki és 14 millió lejt tartalékoltságot, amivel a további segélyek kifizetését biztosította.

= Heti piaci árak. A mai gabonapiacot nagy felhozatali jellemezte. A buza ára továbbra is lanyha és 330—335 lej között alakult ki. A felhozott mennyiséget részben a malmok, részben a kereskedők megvásárolták. A tengeri ára 120—140, az árpáé 190—200, a rozszé 210, míg a zabé 180—190 lej volt mázsánként. A hetipiari árak egyébként a következőképpen alakultak: Édes tej 3—4 tejjől 20—30 lej literenként. Tehénturó 8—10, juhturó 20—24, vaj 50—60 lej kilónként. Zöld-sépiaci: Hagyma 1—2, káposzta 2—6, burgonya 2—2.50, retek 1—2, kelkáposzta 2—6, savanyu káposzta 3—4, spenót 12—15 lej. Gyümölcsiac: Alma 5—14 lej, Baromfiac: Kóvér liba 280—300, sovány liba 120—150, kóvér kacsza 110—140, sovány kacsza 70—90, tyuk 70—90, csirke 30—50 lej, Tojás 70—80 bani darabja.

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

SZOMBAT, MÁRCIUS 10.

Bucuresti 14: Beszélőújság. 14.15: Könnyű lemezek. 17.15: Iskolai rádió. 18: Rádiózenekar 20.20: Lemezek. 20.45: Felolvasás. 21: Lupu-Morariu Oktávia énekel cselelő- és zongorakísérettel. Tosti: Torna, Denza: Utolsó ének. Karnet: Peste varfuri. Saint-Saens: Sámson és Delila, ária. 21.30: Rádiózenekar. 21.50: Graul Hilda és Soarec Miron játéka két zongorán. 22.45: Vrioni Viorica énekel, Daia zongorakísérettel. Budapest I. 7.45: Torna, Utána: Hanglemezek. 11: Felolvasások Közben: Hanglemezek. 13: Déli harangszó. 13.05: Az államrendőrség zenekara. 13.30: Hírek. 2.30: H. Csighy Ella énekel, Garay György hegedül, zongorán kíséri Polgár Tibor. 5: Rádió meseórája. 6: A kecskeméti 878 „Gáspár András” cserkészcsapat kirándulása „Bugacra” Hangjáték. 7: Mit üzen a rádió? 7.30: Köszegi Teréz klasszikus keringőket énekel, zongorán kíséri Polgár Tibor. 8.10: Kis Szinpad. „Szinész nem ember.” Jelenet. Irta: Harsányi Zsolt. Közreműködők: Kúrina Simi és cigányzenekara. 10. Hírek 10.20: Perti Jenő és cigányzenekara muzsikál. 11.30: Hanglemezek — Budapest II. 7: Hanglemezek. — Bécs. 12.30: Lemezek. 13.30: Szórakoztató lemezek. 14.10: Lemezek. 18: Állástalanok zenekara. 20: Micalski Anna dalestje. 21: Eysler: Die Schützenlied, háromfelvonásos operett. 23.30: Zelwecker-jazz. — Berlin. 14: Szórakoztató lemezek. 15.35: Liszt-művek lemezek. 18: Tánclémezek. 18.50: Franck: Négy dal (alt), Robert: G-moll ballada. 21.10: Suppé, Müllöcker, Zeller, Ziehrer és Strauss János operettjeiből. 23: Hírek. Majd 2-ig szórakoztató és tánczene. — Brünn. 12: Lemezek. 12.05: Rádiózenekar. 18.50: Lemezek. 20.35: Polgári leányiskolai énekkar. 21.05: Parasztfúvószenekar — Königsberg. 12.30—14.ig: Szórakoztató zene. 14.05—15.30-ig: Könnyű lemezek. 17: Kis rádiózenekar 19.25: Oertel orgonaművész játéka. 23.20: Közjáték. — Königsbrunn. 13.10: Az induló az idők változásában. 15: Keringőlemezek 18.20: Vidám zeneest. 20: Zene a német otthonban. 21.10: Tánczene. — Milano. 18.10: Tánczene. 20.30: Lemezek. 21.40: Pietri: Rompiccio, háromfelvonásos operett. A szünetben csevegés, új könyvek, utána beszélőújság. — Pozsony. 13.10: Lemezek. 13.35: Déli zene. 21.05: Simándi J. cselelők. 21.55: Operettest. Rádiózenekar. — Róma. 18.10: Szórakoztató zene. 22: Opepa egy színházból. A szünetben új könyvek Orvieto dómja előtt, csevegés, beszélőújság. — Varsó. 13.05: Szalonzene. 17.55: A szimfonikus zenekara. 19.20: Könnyű zene. 22.20: Familien-Hepner zongoraművész. Chopin műveket játszik.

Az „Aradi Közlöny” Bucurestiben a következő újságkioszkokban kapható:

„Hotel Stanescu”-val szemben (Str. Regalan.)
Calea Victoriei, Picadilly-kávéházzal szemben.
Calea Victoriei és Boulevardul Academie mindkét sarkán.
„Athene Palace” szállodával szemben levő sarkokból.
„Grand Hotel”-lel szemben, a főposta sarkán.

„OLLA”
GUM...?

prophylaktikus készítmény. Ne kockáztassa egészségét slány utazatokkal, utasítsa ezeket vissza és követeljen kimentőt OLLA-t eredeti csomagolásban!

VASÁRNAP, MÁRCIUS 11.

Bucuresti 11.45: Egyházi zene. 12: Szimfonikus lemezek. 13: Déli zene lemezek. 14.20: Könnyű lemezek. 18: Sibiceanu zenekar. 20.20: Lemezek. 21: Cretzoiu Valentine operanékesnő estje a rádiózenekar kísérettel. 21.20: Rádiózenekar. 22.15: Rádiózenekar. Budapest I. 9.30: Hírek. 10—10.55: Evangélikus istentisztelet. 11—12.10: Róm. kath. istentisztelet. 12.15—1.15: Görögkatholikus istentisztelet. 1.30: Budapesti Hangverseny Zenekar. Szünetben: „Rádiókrónika” Elmondja: Papp Jenő. 3: Hanglemezek. 4: A selyemtenyésztesről. 4.45: Közvetítés a budavári koronázó főtemplomból. 6: Magyar nóták két zongorán. 6.40: Kosztolányi Dezső elbeszélése. 7.10: Toll Árpád és Jancsi cigányzenekara. 8: Sporteredmények. 8.15: Tarka est. 10.15: Hírek. 10.25: Elek Szidi énekel, zongorán kíséri Polgár Tibor. 11: A Pataky jazz-zenekar műsora. 12: Hetényi-Heidelberg Albert—Buday Dénes—Sebő Miklós triójának műsora. Budapest II. 4—4.45: Hanglemezek. — Bécs. 9.05: Lemezek. 12.20: Szimfonikusok. 13.40: Rádiózenekar. 16.30: A Mildner-vonósnégyes játéka. 18: Lemezek. 20: Hadrabova Éva dal. és árlaestje. 21: Goethe: Torquato Tasso, szimf. 23: Hírek. 23.25: Rádiózenekar. — Belgrad. 12: Népszerű lemezek. 12.30: Szimfonikus lemezek. 13.05: Szimfonikus lemezek. 13.30: Népdalok, Popaz-zenekarral. 17: Népszerű lemezek. 17.30: Fuvós zenekar. 18: Tánczene. 20: Rádiózenekar. 20.30: Népdalok zenekarral. 21.40: Berlin: Kantát a Neubanal Olsbena Matice előadásában. Utána: Tánclémezek. — Königsberg. 16: Wolff és Marx-dalok. Kernaut-vonósnégyes. 16.40: Vidám tíri paraszttörténetek. 17: Népdaléneklés. 17.30: Bécsi zene a három Strauss, Lanner és Ziehrer műveiből. — Langenberg (Köln). 17: Osztrák népdalok és táncok. 17.30: Katonazene. 18.40: Nagy rádiózenekar. 20: Osztrák népzene. Utána: Könnyű és tánczene Monschauból. — Leipzig. 14: A drezdai fúharmónikusok déli zenéje. 16: Raimund: A tékozló, mese. 18: Alpesi dalok és karok. 18.45: A nevető Ausztria. 19.15: Bruckner: VIII. szimfonia. Utána: A drezdai fúharmónikusok játéka. — Pozsony. 13.15: A 32. gyalogezred fúvószenekara. 18.30: Rádiózenekar. 19.15: Magyar műsor. Sendlein: A jövő hét zenei műsorából. Utána: Rádiózenekar. — Róma. 13.30: Lemezek. 14: Reklámhangverseny. 14.30—15.15: Cetra-zenekar. 18: Ének-és zenekari verseny. 19: Lemezek. 21: Időszerű lemezek. 21.45: Andran: Údvöske, operett. — Varsó. 13.15: A fúharmónikusok hangversenye. 15.30: Könnyű lemezek. 16.20: Jazz. 18.45: Népies lengyel zeneművek. 19.40: Modzelelska énekesnő dalai. 20.52: A rádió szimfonikus zenekara. 22.15: Vidám est. 23.25: Kávéházi tánczene.

A szerkesztésért:

Dr. STAUBER JÁNOS
fől.

APRÓHIRDETÉSEK.

Az apró hirdetések díját szavak szerint számítjuk. Minden szó 4 lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 40 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Apróhirdetéseket este 9 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

ALKALMAZÁS.

FŐZNITUDÓ ügyes mindenek, esetleg házmesternek is felvétetik. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 943

Jó megjelenésű urleányt könnyű akvizíciós munkára felvesznek. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

TANULÓFIU felvétetik. Gáspár műszerezés, Str. Horia 2. 946

ÜGYES önálló szabónő házakhoz ajánlkozni. Vidékre is megy. Tiszassai Rózsi, Str. Ciocogaria 4. 947

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Most készült 250x355 mtr. perzsa szőnyeg, olcsón eladó Ambrus Erzsébet, Str. Greceanu 20. 944

Bánati tkptári betétkönyv 75.000 lejes eladó. „Uranul” iroda, Városházával szemben.

Gyári ebédülőszőnyeg, perzsa szőnyegek, arany és ezüst tárgyak, antik komód, kredenc, ágy és szalon, kis asztalkák, gyönyörű vázák, Nyilay Romek és egyéb festmények, fal vitrinek, sakk, gobelinek, férfi kabát és ruhák, női bundák, szőrmék, ural szoba, ebédülő, háló, szalonberendezések, márkás zongorák stb. eladók. SALGONE vizom. üzlete. Str. Horia 1., Neuman-palota. 1000

Pasteurizált 845

Salontai-Teavaj

minősége Romániában egyedülálló

Sürgösen hozza el bizalommal eladó antik és modern, ezüst, arany, bronz, porcellán díszmű tárgyait SALGONE bizományi üzletében Str. Horia 1., Neuman-palota, hol legrovidebb idő alatt értékesítve lesznek. Sürgösen keresek szőnyegeket, 12-es és 6-os ezüstöt, modern háló és ebédülőket, festményeket, vitrineket stb. 1000

NAGY KIARUSÍTÁS A COMISIOBAN. Garnitúrák párnázott 500 lejtől kezdve. Iróasztal 500 lej, csillárok 300-tól. komplett ebédülő 3500, otománok 750, toalette tükrök 500 lej, előszoba falak 450-től. Jószőrmatraccok 300 lej darabja. rézgyak, függönyök 2 ablakra, prima brokát 1350, konyhabutorok 800 lej, egyes szekrények 580 lej, ebédülőszőnyegek, valódi és gyári Singer varrógépek 1200-tól, hálószobák 2900-tól, álló lámpa stb. Aranyat legmagasabb áron veszünk. Zálogtárgyakra a legmagasabb összegeket csak az általunk képviselt temesvári zálogház folyósítja. Meghosszabbítottakat legolcsóbban vállalunk „COMISIO” biz. üzlet Bul. Reg. Maria 13., Dácia kávéház mellett.

LAKÁS.

ELEGANS, furdőszobás uccai butorozott szobát, esetleg teljes ellátással keres házaspár a főtéren. Cimeket az Aradi Közlöny kiadóhivatala kár. 832

INGATLAN.

10 hold földtől 16 kisholdig és egy ház, nagy kerttel, Zimanducz-on eladó. Tudakozódni Gyulai Istvánnál, Zimanducz.

Alkalmi házvétel!

„Central” mozgó közlemben modern földszintes ház, 1x4 szoba, elő, furdőszobás, parkett és lakás és 1x2 szoba, elő, furdőszobás lakással, évi 45.000 Lej bérjövdelemmel. áron alul, 475.000 Lej, eladó. — Kizárólagos megbízott Kiss Lajos „Uranul” ingatlan irodája, város-házavai szemben, Bul. Reg. Ferdinand 1. szám, I. emelet. 949

KÜLÖNFÉLÉK.

ELVESZETT egy nőtény, barna és v. zsla kutya. Akit elhozza 200 lej jutalommal részesül. Dr. Wolner, Sura da Ciocca st. 942